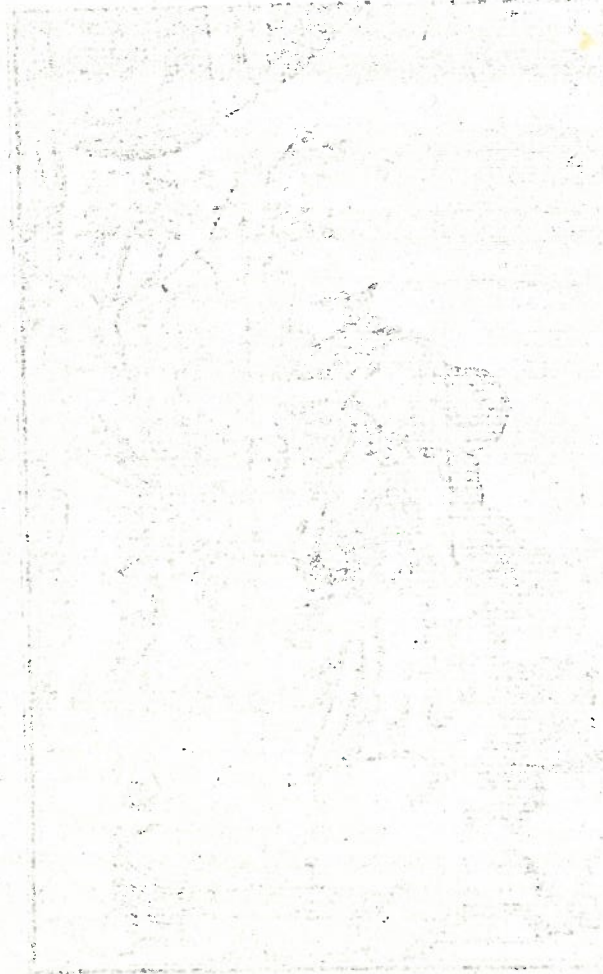

1768 zeydeelaar deel 1/3

USA 1283 H 15

libel prent →

GRAMMAIRE

GENERALE RAISONNEE

FRANCOISE & HOLLANDOISE

5

OF

ALGEMEENE BEREDENEERDE

FRANSCHEN EN NEDER-DUIJSCHEN

SPRAAK-KONST.

Waarin de gronden der beide Taalen, op een
klaare en eenvoudige wijze verhandeld en
met elkander vergeleeken worden.

en

Waarigter volgen, eenige Saamen-spraaken over
de Aardrijks-kunde, over de Néderlandische His-
torie, over de Refórmatic, en over de Zé-
delijke Opvoeding der Kinderen.

Door

ERNST ZEYDELAAR.

Konst- en Kost-School-houder te Amsterdam.

**

Te AMSTERDAM,

Bij S. J. BAALDE, Boekverkooper

MDCCLXVIII.

W. VAN NELLE

VOOR-REDEN

A A N D E N

TAAL-LIEVENDEN

LEESER.

DE wélvoeglijkheid verbied mij, dit WERKJE in hèt licht te doen komen, zonder vooraf, in eene vóór-réden, eenige verklaring te hebben gegeven, van hèt oogmèrk, 't wèlk ik mèt dèszelvs uit-gaave hèbbe.

Zonder mij over de régelen dèr Fransche Taale én dèrzélver behandeling in te laten, zal ik slegts dit zèggen, naamelijk, dat ik getragt hèbbe, om alles op een' klaare, eenvoudige én verstaanbare wijze voor te draagen.

Ik hèb hierin gelaft, eenige dingen, wèlke ik verzekert bèn, dat in geen' andere Spraak-konst zullen gevonden wórdèn: Als daar is onder anderen, de Lijst van *Dubbelsinnige Woorden*, van blad-zijde 73 tót pagina 107. — De verhandeling over de Geslagten dèr Naamen, die mèt een' vrouwelijke e uit-gaande, dan eens mannelijk én wèderóm vrouwelijk zijn; eene Lijst, die mij, te maaken én in órder te brèngen, veel moeite gekóst heeft; loopende van pagina 147 tót verre over de 200ste blad-zijde. Dit zijn dingen, wèlke ik zèggen kan' nieuw in haar foort te zijn. De Lijst van mannelijke én vrouwelijke, met een' vrouwelijke e uit-gaande woorden, meen' *
ik

Ik zoo volledig te zijn, dat dezelve tot een klein Woorden-Boek verstrekket kan; waarin men aanstonds een voorkomend woord, omtrent welks geslagte men twijfelagtig zijn mogte, zal kunnen op-zoeken; en door welke het ook overtuigende blijkt, dat het getal der vrouwelijke naamen van dien uit-gank, in menigte, verre de overhand boven de mannelijke van dat toort hebbe.

In mijne Saamen-spraaken over de Aardrijks-kunde, heb ik mij bepaald, bij de noodzaakelijke en met eenen opslag van het oog op de kaart te vindene zaaken. In zoo kort een beslot, kond' ik mij niet breed uitlaten over bijzonderheden, dit onderwerp anderints zoo eigen zijnde: edoch heb ik hier en daar, in sommige aantekeningen getragt, de stoffe eenigermaate te verleevendigen; niet twijfelende of de Leerling zal uit de eerste, een taamelijk goed denkbeeld van *Europa* bekomen.

De Beschrijving van het Gemeene-best der vereenigde Nederlandsche Provinciën zal, boven die van *Europa*, dit voor uit hebben, datze met meer uitweijingen voorzien is, en dat dus aan den Leerling van elke Stad, een' kleine omschrijving gegeven word.

De Geschiedenis des Lands en der Hervorming, heb ik zoo kort en zaakelijk mij mogelijk was hieragter gevoegd; hebbende mij in alles bepaald bij het nutte en het weetens-waerdigste. eindelijk

De verhandeling over de Zedelijke Opvoeding der Kinderen heb ik zoo in-gericht, dat naamelijk eenen, tot zijne Jaaren van onderscheid

scheid gekomen Jongeling, aan iemand, in een' andere plaats, een verhaal doet, van de Opvoeding, welke hij van zijne braave Godvrugtige Ouders genooten heeft.

Deese weg kwam mij het voegzaamste voor; want van op eenen gebiedenden toon te schrijven, maak' ik mijn werk niet: Ondertusschen zal een ieder, en Ouders, en Meesters, en Jongelingen vooral, zullen hier voor-schrijven vinden, waarna zij hun zedelijk gedrag rigten kunnen. Maar

Het voornaamste, 't welk' ik, in deese voorredenen, den Taal-Bemidders onder het oog te brengen hadde, is mijne behandeling van onze Neder-duitsche Moeder-taale, en de spelling omtrent dezelve gebesigt. — Ik heb naamelijk gebruik gemaakt van *accënten* (klank-tékens) om de verschillende klanken, van veele letteren, in sommige woorden onzer Taale voorkomende, te onderscheiden.

Hier mede heb ik niet bedoeld, om het zeggen van den *Baron van Hölberg*, naamelijk, „dat de Taal-geleerden op hun zelve uitmaaken, een soort van Krijgs-volk, dat de gemeene rust verstoort, in plaats van zwaerden (zegt hij) gebruiken zij de pen,“ waar te maken, en in de Waereld der letteren eenen twist te ontsteeken, neen: ik heb alleen voor, om op goede gronden te willen staaven, iets, 't welk' reeds door veele Nederlandsche Schrijvers is voort-geplant, en nog dagelijks in verscheide schriften aan-geeweekt word.

Die van het Konst-Genootschap, onder de Zin-spreuke, *Nil Volentibus Arduum*, hebben

veel wérk van de *accénten* gemaakt, gelijk mén uit hunne schriften zien kan: edóch zij gebruiken niet dan de scherpen *accént* ('); niet onderscheidende, de klanken van de *e* in de woorden *mérk* én *kérk*, *bevé*l én *belét*, &c. Séwel heeft insgelijks dit spoor in-geslaagen, én zoo doen meest alle die mij tót hiertoe voor-gekomen zijn. — Ondertusfchen dunkt mij dat wij naar verëifch dér verschillende klanken onzer letteren, ook volstrékt meér dan eenen *accént*, tér onderscheiding van dezélve noodig hebben.

Hét een én ander heeft mij zédert lange béfig gehouden, én in mijne uren van uitspanning stóffe tót onderzoek gegeven; tót dat ik eindelijk beslooten hebbe, om in dit Wérkje, mijne gedagten daarómrént, op een' zédige wijze voor te draagen; om, was 't mogelijk, andere daardoor tót nóg naauwkeuriger onderzoek aan te spooren.

Dén Taal-kundigen is bekénd, dat 'er in de Fransche Taale niet altoos *accénten* geweest, maar van tijd tót tijd daarin in-gevoerd én gebrúikt gewórdén zijn; om dat mén langs zoo meér begon te zien, dat dezélve van eene volstrékte noodzaakelijkheid waaren, tér bepaaling van de maat-klank dér Poëfsje. Mag dit ook niet van onze Moeder-Taale gezégt wórdén? óf hebben wij geene Poëfsje óf maat-klank? immers ja! én wat heeft daaróver (behalven andere) niet geschreeven, *F. de Haës*, in dén *Philantropé!*

De Franschen gebruiken in hunne Taale, drie *accénten*; naamelijk, 1 de scherpe *accént* ('), 2 de zwaare *accént* (˘), 3 de *accént* circonfléx (ˆ). Deefq

Deefe drie *accénten* konnen gevoeglijk ook in onze Taale gebéfigt wórdén.

De eerste *accént* gebruiken zij op de woorden *bonté*, *santé*, *péché*, *été*, &c.

Wij gebruiken die, in over-éénstemming' met den klank dér *e* in de boven-staande woorden, en *Aténen*, *Atbéos*, *Béde*, *béde-dag*, *béde-vaart*, *béden*, *béker*, *béter*, *béver*, *bésem*. — *Cédel*, *céler*. — *Dégen*, *déken*. — *Edel*, *éden*, *égel*, *éel*, *érisflé*, *éven*, *évenaar*. — *Gehéden*, *géléden*, *gélédere*n, *géligen*, *genégen*, *gével*. *Héden*, *hédel*, *lémel*, *bével*, *bévig*. — *Jéméni*, *jénéver*, *Jéus*. — *Kégel*, *képer*, *kétel*, *kéten*, *kéver*, *klégel*, *knével*. — *Lédemaat*, *léden*, *léder*, *lédig*, *léver*, *léver*, *léverén*, *léli*, *lépel*. — *Méde*, *médig*, *ménig*, *myfénen*. — *Négen*, *négen-tien*, *négentig*, *néger*, *nétel*, *nével*, *nédur*, *nédrig*. — *Overbéden*, *overléden*, *on-vréde*, *onwéder*. — *Pédel*, *pékel*, *péper*, *péter*, *pétras*. — *Réden*, *rédél*, *rédél*, *rédelijk*, *régen*. — *Schédel*, *schépen*, *snéle*, *stéden*, *stékel*, *stével*, *stévig*. — *Téden*, *téken*, *tégen*, *tékenen*, *térel*. — *Védel*, *végel*, *verlégen*, *vréden*, *véter*. — *Wégen*, *wével*. — *Zéden*, *zégel*, *zégen*, *zégen*, *zénel*, *zénuw*, *zétel*, *zéver*, *zéven*, *zéven-tien*, *zéventig*. — Zoo ook in de volgende naamen, *Alféus*, *Andréas*, *Aréas*, *Arimatbéa*. — *Béthesames*, *Bétha*, *Batanéa*, *Béthfagé*, *Béthfaba*, *Béthshabé*, *Béthshabé*. — *Cesaréa*, *Céjare*, *Clybé*, *cyané*, *cybelé*. — *Dércatis*, *Donitbéers*, *Drcathé*, *Diocesaréa*. — *Eusfébius*, *Enéas*, *éfépa*, *Elzéus*. — *Filéus*. — *Galaté*, *Gali*, *Genézareth*. — *Haggéus*, *Hecaté*, *Héle*, *Héus*, *Hyménus*, — *Capernaum*. — *Iduméa*, *Ida*.

*Idamé, Irenéus, Ituréa, Fannéus, Judéa, Fé-
richo. — Léa. — Meropé, Melchizédek. —
Néoptólemus, Niobé, Nicodémus, Niskalénus, Ni-
cécá. — Oréas. — Peréa, Polydémon, Ptoloméus,
Peloponnésus, Praxéas. — Rodopé. Séforis, Ste-
ropé, Stéfanus, Salomé. — Tibérias. — Zebedéus,
&c.*

Deese *e* wórd, uit hoofde van dien *accént*, de mannelijke *e* genoemd, gelijk ook alle andere, met den *accént* getékende *es* mannelijk zijn, tór onderscheiding voornaamelijk van de zagt klinkende óf vrouwelijke *e*; in de volgende woorden, *Adelaar, aangefigt, arsenaal, artsenij, bad-sto-
ve, beboudenis, begeerte. Cimbel, Diepte, dikte,
duurte. Ebbe, éppe, élve. Fierte, franje. Gade,
geheente, gebérgte. Heide, heupe, hoogte. Jaar-
getijde. Kwaade, kalnte, klagte. Laagte, lafsaad-
je, liefde. Maade, melissen, memorie. Naauwte,
nébbe, neere. Offerbande, on-gedierte. Padde, pèl-
grimaadje, pèrsoonaadje, plonderaadje, pluimaad-
je, póttaadje, pijramide. Quèllaadje. Reede, rège-
ge, ruigte. Schaamte, schánde, schoonte. Tarwe,
timmeraadje. Veere, vlakte, voeraadje. vrijaad-
Warande, walnte, warante. Zalve, zeillaadje, ziek-
te, zode, &c. —*

„ De *e*, (zègt Stéwel, in zijne *Spraak-konst*
„ pag. 19,) heeft twéerlije klanken, als blijkt
„ in *gével* én *bevel*, *ézel* én *gezel*, &c. t' zou
„ dérhalven voor uitheemsche, die genégen
„ zijn, onze *Taal* te leeren, een groot grieve
„ weefen, indien de harde klank, altijd met
„ een klank-téken gemérkt waare: want hoewel
„ mén tót eenen algemeenen régel zou kunnen
„ stéllen, dat twéledige woorden, de *accént*
„ door-

„ doorgaans op de eerste lóttér-greep héeven;
„ als *knével*, *lépel*, *klípel*, *kétel*, *véier*, *zétel*,
„ &c, nógtans zijn verscheide daarvan uit-ge-
„ zondert, &c. ”

Dezélve scherpe *accént* gebruiken wij ook op de andere vocaalen; als

1. Op de *a*; in *Archeláus, Betháraba, Deká-
polis, Eleázar, Epifánius, Geálias, Kanon, Ka-
jásus, Láurus, Nicolás, Fáneas, Pilátus,
Ptolomáís, Samária, Vátablus, Zábubin, &c.*

In eene Boekzaal dér Geleerde Waereld, van de maand SeptéMBER, dés Jaars 1745, vind ik op pag. 363 én 364, een vaers, van eenen HEN-DRICK DE PIJPER, wélke spéld, *tránen*, *verlá-
ten*, *báten*, *zálig*; &c. dit zal; met mij, een ieder af-keuren.

2. Op de *i*; in *Antipas, Antipater, Antigo-
nus, Auranitis, Ananias, Akiba, Agrippa,
Antiochus, Antipatris, Berenice, Eunice, Epi-
fanus, Gabinius, Gaulanitus, Kamithus, Je-
sásus, Maliko, Nebemias, Origenes, Trachonitis,
Zelektias, &c.*

3. Op de *o*; in *Areópagus, Diótrefes, Dióspolis,
Hermógenes, Néoptólemus, Nikópolis, Skythópo-
lis, Theóphanes, Timótheus, &c.*

De *o* wórd ook met deesen *accént* getékend, in de volgende Lijst van woorden: *kót, lót, rót,
pót, sít, vót, spót, strót, mót, pót, sprót,
tót, tógt, agterdógt, stók, ós, lós, trós, pól,
fól, rol, tól, volgen, ókker, ótter, spóttér, blók,
fók, lók, kók, lók, anól, arnóld, jók, gód,
wól, dól, gról, knól, mórssen, tórtel, wól, ról,
aról, bórl, bórd, kórl, jól, ból, hértóg, óeb,
arólg, déch, tóch, nóg, zóg, tróg, stóp, próp,
klóp,*

klóp, móp, sóp, dróg, órde, stófke, grów, ból,
trós, stróm, kóp, hóp, dóp, lókken, lów, bóv,
verknógt, aanbód, górdijn, bórst, zórg, kóster,
kóst - vrij, mórgen, wórden, gedrógt, uit - tógt,
górdel, órgel, óffer, kóffer, lós-géld, wórm, wórm,
noodlót, overfcbót, bórg-tógt, tól, kórv, bezól-
ding, zólder, kólder - stók, óf, rók, zók, zót,
tók, wórsch, wórst, dórst, dórschen, berókkenen,
pót - stuk, snót, bólland, knór - warken, but - pót,
stóppel, bescbót, kóppel, kórk, kóssem, kóst, bród-
delaar, lók, lók - aas, wille - pót, nók, dóbbelen,
&c.

Deese accént op de o wórd wéderóm gebruikt
tér onderscheiding van zulke woorden, in welke
de o dof klinkt; gelijk in, blom, brom, dom,
edom, frons, gom, bom, kom, lommer, mom-
men, nonnen, om, pond, rond, stond, ton,
vond, wond, zon, zonde; dommelen, rommelen,
stommelen, trommelen, &c.

De o, zégt Séwel, heeft drieërlije klank; de
,, bêlderste hoord mên in oven, open, over, zo-
,, mer, boven: de doffe wórd gehoord in bok, bot,
,, wol, wolk, bond, stond; én de hardste in ból,
,, ról, gról, &c. Zij, die op't voorbeeld van de
,, Amsterdamsche kamer in lievede bloeiende, oor-
,, deelen, dat mên deesen klank mèt een bij-té-
,, ken behoord te mérken, scheinen mij toe ge-
,, lijk te hebben, én daarom vólg' ik hén hier-
,, in na: want dus doende maakt mên een kén-
,, nelik onderscheid, tusschen bol, (zagt,) én
,, ból (een kloot,) tusschen del, (uitzinnig,) én
,, dél, (een roci-pén in een boot,) zie pag:
,, 33. "

Niet

Niet on-äartig wórd hêt verschil deeser klan-
ken uit-gedrukt in de volgende régels.

„ Zoo mag mên *kindsch* mèt *prins* berijmen,
„ *noord* mèt *voort*,
„ En *kap* mèt *krab*, als van gelijken, *kleeden*,
„ *vijschen*
„ Wórd wél én voegelijk berijmd mèt *leden*,
„ *missen*:
„ Maar *bot* op *zót*, én *vol* op *ból* rijmd 'gant-
„ schelijk niet;
„ Hoewel, mên in dén schein dezélvde let-
„ ters ziet;
„ Om dat wij groot verschil van klank in de
„ o bemérken.

Séwel, pag: 403.

Zie ook *Moonen*, over de o, in zijne *Spraak-*
konst; pag: 10,

Dezélvde accént, gebruik' ik ook, op de e,
in sommige woorden, om een hêlderén óf schêl-
ten klank aan te duiden: ge'lijk een wél-hoorende
uit de volgende ligtelijk zal kunnen ontwaar wór-
den: *Agamémnon*, *aan-mérken*, *af-pérfsen*, *accés*,
arad, *apél*, *accént*, *Bajonét*, *bankét*, *bek*, *bél-*
lamel, *bérg*, *bérkemeiër*, *besprék*, *bél-roos*, *besték*,
ik begékk, *bevel*, *bélvedeer*, *binne-wérk*, *bleek-*
zél, *hassét*, *bérgamót*, *blij-spél*, *brés*, *befnét-*
ten, *besténdig*, *bebéndig*, *bén*, *beérv*, *blan-étfel*,
Cimén, *civét*, *ciprés*, *cél*, *couplét*. *Dak-vénster*,
december, *drémpel*, *dreigémént*, *drogét*, *dénne-*
boom, *dwérg*, *dérde*, *dértig*, *drék*, *déftig*, *dér-*
maate, *dér*, *dés*. *Elemént*, *elénde*, *énter-bijl*,
enten, *énde*, *énte*, *érv*, *érvot*, *exémpele*, *écht*,
é!

él, én, égt, érg, éroen. Fêlp, flép, florét, fontanel. Geld, gerécht, gesprék, gréppel, gék, gékkernije, gésp, grénzen. Hak-més, bémd, hér-bérg, bérsenen, hérfst, hérkomst, hélpen, hémp, bèn, béndrik. Instrument, inénting, inwéndig. Kabinét, kalés, kapél, karpét, kalés, kaférn, kom-prés, kérv, késpel, kérs-dag, kársen, klérk, konserf, Lampét, lancét, langét, lavéndel, lang-wérpig, légende, lékker, lél, lés. Més, mario-nét, ménsch, métselen, morél, modél, muskét, mandémént. Nék, nét, nier-vét, noodwéndig, novémber. On-récht, oogmérk, op-géld, over-spél, overstélpen, opréchten, omwérr. Parlemént, pattént, pék, parkémént, pérk, pérs, pést, pér-zik, plégt, plégtig, plék, prebénde, pót-géld, pót-schérv, prént, prinsés, procès, péns, pén, pistolet. Rakét, récht, regént, régimént, rén, rénte, rést, réstant, rén-baane. Salét, saijét, schépter, schánd-vlékk, schérts, schéts, schérv, schouw-spél, sék, sérvét, séxe, signét, slag-véld, slék, slémp, smét, spélte, spéraxer, stémpel, stérv-te, spinét, spéld, succés, spék, septémber, schén-nen, student, slégt, slét. Tékst, téstamént, tén, térmijn, témpel, térgen. Uitsték, uitwéndig, uit-wérpen. Fél, véld, véndel, vénster, ver-dérv, vérv, vét, violét, vlégt, vlék, vlérk, vlés, voorrécht, voorwérv, vrémd, vérdér, vé-re, verflér, vél, végtén, vérsch. Wél, wél-daad, wél-vaart, wénfch, wérk, wérk-tuig, wér-wél, wérven, wérv, wén, wéntelen, wérpen, wijn-bérg. Yser-wérk, ijs-kélder, ijs-stéltén. Zee-gevégt, Zélden, zélvs, zénd-briev, zéndén, zwérk, zwérm, zwérven, zwétsen, &c. — Deese, meen' ik, zijn genoeg, om een toerei-kend

kend dènkbeeld van mijne stèlling te geeven, én om te doen begriipen, dat, uit hoofde dér verschillende klanken onzer *és*, de *accént* op de-zélve, tér onderscheiding van eene volstrékte noodzaakelijkheid zij.

De twéde, naamelijk de zwaare *accént*, ver-schild mèt dén eersten hierin, dat *gééne* van de réchter naar de slinker-zijde getrokken wórd, daar *deése* van de slinker, naar de réchter-hand wórd geschreeven. (')

De Franfchen gebruiken deesen *accént* op de woorden, *trés*, *prés*, *chèr*, *matière*, *manière*, *carrière*, &c. De laatste spèlling is in 't Fransch niet algemeen; gebruikende veele, in de woor-den *matiere*, *maniere*, *carriere*, in 't geheel geen *accént*: maar de Schrijvers van de *Bibliothèque des Sciences*, zijn daarin zèer naauwkeurig.

Deese *accént* kunnen wij, uit aanmèrking' van de overéénkomste dés klanks, mèt de boven-aan-getooge Fransche woorden, gevoeglijk bé-figen, in de woorden. *Aanlèg*, *af-trèk*, *af-wèg*, *af-zèggen*. *Bèdde*, *belèg*, *bestèllen*, *bèngel*, *brén-gen*, *bij-wèg*. *Dèk*, *dénken*, *dèksel*, *dood-bèdd*, *dool-wèg*. *Ebbe*, *èlft*, *èlst*, *èmmer*. *Fèl*, *fèl-lèd*. *Gewèld*, *gewèst*, *gezèl*, *gewènnen*, *gedèn-ten*, *gréppel*, *gezwèl*. *Hègt*, *hèf*, *hèbben*, *hègg*, *lèk*, *lèl*, *bèlft*, *bèllebaard*, *bèlleveeg*, *lèt*. *Kèrk*, *kènnen*, *kwètsen*, *kèttling*, *krèb*, *kwèlling*. *Lèb*, *lèk*, *lèst*, *lèttén*, *lètter*, *lètjel*. *Mèlk*, *mèst*, *mèt*. *Nèt*, *nèt*. *Om wèg*, *om trèk*, *ont-zèggen*, *op-lèf*, *opstèl*, *overlèg*. *Pènning*. *Rèkken*, *rèdden*, *rèppen*. *Schèl*, *schèlm*, *schènnen*, *schènkèl*, *schèp-pen*, *schèrmen*, *snèb*, *stèllen*, *strèng*. *Tèl*, *tèlg*, *telkens*, *tèst*, *trèkken*. *Uit-rèkken*, *uit-stèllen*,
uit-

uit-trekken, uitlög, uitwég. Verdèk, verzètten, wèst; verlètten, verzèngen, voor-stèllen. Wèb, wèdden, wèst, wèg, wènk, wèlk, wèkken, wèt. Zèngen, zètten, zèvelgen, zèwèllen, wènken; én dèrgelijke mèer.

't Verwòndert mij, dat Séwel, de noodzaak-lijkheid van deesen accént, op zulke woorden, niet heeft kunnen zien; want op pag: 19 rede-neert hij dus, „Maar dat de woorden *Kèlk*; „*melk*, *met*, &c. van sommige mèt een schrap-; „jè getèkend wòrden, is iets dat mij noode-; „loos veorkomt.” Hij betrèkt hier deese woor-; „den, onder de geene, die mèt eenen schèrpen accént getèkend wòrden; gelijk uit de daarbij ge-; „voegde te zien is; én twé régels hooger, tē-; „kend hij *belet*, *gebed*, *gebrek*, *gezèt*, *servèt*; „*saijet*, mèt dèn schèrpen accént; daar 'er onder-; „tusschen, een mèrkelijk onderscheid van klank, in die woorden te ontdekkèn is: gelijk in *belèt* én *gebrék*, in *gezèt*, én *servèt*, in *mèlk*, én *stèrk*, &c: ik bekènn' dit niet te begriipen.

De klank dèr *e*, in mijne boven-staande lijst van woorden, komt, (mijns *erächtens*) mèt dèn klank dèr fransche *e* zèer wél overèèn, én is vol-strèkt noodzaakelijk, om, in onze Taale te on-; „derscheiden, de klank dèr *e* in *nèt* (visch-nèt) én in *nèt* (zindelijk) in *mèt* (*avec*) én in *mèt* (ge-; „hakt vleesch) in *pènnig* én in *pènnen*, &c.

De dèrde accént, naamelijk die mèt een kapje (^) aan-geduid wòrd, gebruiken de Franschen op de *é*, in de vòlgende woorden, *Prophète*, *a-; „mère*, *bète*, *tète*, *fète*, *mème*, *extrème*, &c.

De overèèn-komst' van hèt gebruik deeses ac-; „cènts, in onze Néder-duitsche Moeder-Taale; is

niet zoo juist, als die dèr twé andere accén-; „ten; wijl wij geen' *e* hebben, op wèl *e* mèn de-; „zelve zou plaatsèn kunnen: óf mèn moèfte goed-; „vinden, om te schrijvèn *wèrld*, *réchtverèig*, *wèrdig*; in plaats van *woerld*, *réchtvaerig*, *woerdig*, &c. 't wèlk tèn hoogsten af te keuren zyn zoude.

Ondertusschen gebruiken wij deesen accént, op de woorden *reè* óf *ré*, *mèe*, óf *mè*, *vree*, óf *vre*; „*zeer*, *zeer*, *wèer*, *wèerom*: dóch voornaame-; „lijk gebruiken wij dènzèlven in de Poësiè, om een woord te verkòrten, én om te maaken van *blèn*, *aim*, van *baaden*, *haàn*, van *bladen*, *blain*, van *benèden*, *beneèn*, van *besteeden*, *be-; „steen*, van *betreedèn*, *betreèn*, van *blode*, *blod*, van *danden*, *daàn*, van *deede*, *deè*, van *dooden*, *deèn*, van *èdel*, *eèl*, van *gebieden*, *gebièn*, van *gebeden*, *geboèn*, van *goden*, *goèn*, van *bèden*, *beèn*, van *kleiden*, *kleèn*, van *laaden*, *laàn*, van *lieden*, *lièn*, van *mède*, *med*, van *nøde*, *noò*, van *overrèden*, *overreèn*, van *raaden*, *raàn*, van *raaden*, *raàn*, van *redèn*, *reèn*, van *roede*, *roè*, van *spade*, *spá*, van *spoeden*, *spèèn*, van *treeden*, *treèn*, van *vaanen*, *vaàn*, van *vergaaderen*, *vergaàren*, van *verné-; „men*, *verneiren*, van *woeden*, *wèèn*, van *wèder*, *wèer*, van *zaaden*, *zaàn*, van *zèden*, *zèèn*, van *zèden*, *zèèn*, &c.

Zie daar, Leeser, dit is de spèlling én klank-; „tèning, wèlke ik in dit Wèrkje gebruik heb-; „bet: ik laa' hèt aan uwe bescheidenheid over, om te oordeelen van de geground- óf on-gegroundheid dèrzelve: tèn overvloede zou ik u de Schrijvers, wèl schrivten mij hiertoe aanleiding gegeeven heb-

14 VOOR-REDEN AAN DEN T. LEESER.

hebben, op-noemen kunnen; maar, om vandeefe vóór-reden geen' Catalogus te maaken, wil ik dit liever voorbij gaan, én mijne Leefers met zoo veele bloote naamen niet vermoeiën.

Op dezélvde wijze zou ik handelen kunnen om mijne spelling met de *v* in plaats van met de *f*, te staaen; maar om boven-genoemde redén zegg' ik alleen dat 'er volgens hêt zeggén van dén *Philantropé* 2de Deel. No. 81. in hêt Gemeene-bêst dér Letteren, geen mandemént gevonden wórd, 'twèlk' ecnig Auteur tén dien opzigte bepaald.

Niemant échter is gedwongen, deese spelling te volgen. 't Was mijn oogmèrk niet, gelijk ik reeds aan-gemèrkt hebbe, *mijn even-naasten* de wèt voor te schrijven. Ondertusschen, indien hêt zeggén van een voornaam Schrijver, waar is, naamelijk, dat alle mènshen door de begeerte tót Lóv bewogen wórdén, dat wij alle geleid wórdén door hêt geene tót onze eere strèkt, dat de Wijsgeeren zélvs hunne naamen stèllen, voor de Boeken, die zij schrijven, over hêt verachten van de eere, dan zal lóv verdiend te hebben én aan de jeugd van nut te zijn geweest, de grootste vergèlding zijn, wèlke ik voor eenen twé-jaarigen moeielijken arbeid begeere.

ERNST ZEYDELAAR.

GROND-REGELN
VAN DE
FRANSCHÉ TAALE.

- V. **W**at is de Spraak-konst.
A. De Spraak-konst, is die Konst óf Weeten-schap; door wèlke mèn op eene klaare, én verstaanbaare wijze, óf door middel van de leevendige Stèrn, óf door de Schrijv-pén, aan dén Even-mènsch, zìjn' meening én gedagten kan mède-deelen.
- V. In hoe veel' deelen wórd de Spraak-konst verdeeld?
A. In drie deelen; waarvan
't *Eerste*, handeld van de goede Uit-spraak.
't *Twède*, van dén Aard dér woorden, én
't *Dèrdè*, leerd de woorden wèl te schikken, én wórd daarom Worden-schikking genoemd.

EERSTE DEEL.

VAN DE GOEDE UIT-SPRAAK.

- V. Wat is de goede Uit-spraak?
A. Zijne Gedagten door middel van de leevendige Stèrn, verstaanbaar uit te drukken.
- V. Op wat wijze brèngt mèn zijne Gedagten, door middel van de leevendige Stèrn voort?
A. Door verstaanbaare woorden, die uit letteren zijn saamen-gestd.
- V. Hoe veel' letteren wórdén in één woord gebruikt?
A. In 't eene meèr, én in 't andere mindèr; edóch gebruikt

2. VAN DE GOEDE UITSPRAAK.

bruikt mén in de Fransche Taal vier-én-twintig lètteren, uit welke alle woorden saamen-gesteld worden.

V. Watvoor lètteren zijn dat?

A. De volgende A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, X, Y, Z.

V. Zijn alle deese lètteren van een én 't zélvde gebruik?

A. Neen: want vermits ze onderscheiden worden in *VocaaLEN*, óf *klinkers*, én in *Consonanten*, óf *mede-klinkers*, zoo hebbenze ook ieder op haar zélven, een onderscheide klank én gebruik; zoo als wij on-middeljik zullen aan-toonen.

V. Wat is een' *Vocaal*?

A. Een *Vocaal* is een lètter die op haar zélven, zonder bij-stand van een ander' lètter, niet alleen eenen klank kan geeven, maar téffens ook een *Syllabe* maaken kan.

V. Hoe veel *VocaaLEN* zijnder?

A. Daar is 'er (*a*) zès, als A, E, I, O, U, Y.

V. Wat is een *Consonant*?

A. Een *Consonant* is een lètter, die van haar zélven geen dén minsten klank geeven, veel min een *Syllabe* maaken kan, maar daarin van een *Vocaal* moet geholpen worden.

V. Hoe veel *Consonanten* zijnder?

A. Daar is 'er de volgende agttien B, C, D, F, G, H, J, L, M, N, P, Q, R, S, T, V, X, Z.

V. Wanneer nu een *Consonant* tót het geeven van eenen

(a) Dat de Spreek-wijze daar is 'er, in stéde van daar zijnder, voor 't Fransche *il y a* óf *il y en a* goed zij, getuigt *Huidecooper*, én *Hoogstraaten*, edóch vind ik die woorden alleen gebruikt in dén demonstrativus daar is 'er, maar niet in dén Interrogativus hoe veel' *VocaaLEN* is 'er?

VAN DE GOEDE UITSPRAAK.

eenen klank, door een *Vocaal* wórd onder-steund, hoe wórd dat dan genoemd?

A. Dat noemt mén een *Syllabe*, óf *Lètter-greep*. Ge-lijk in *A-che-mi-ner* (Aan-leiding geeven.) zijn vier *Syllabes*. *VocaaLEN* alleen te saamen noemt mén *Diphongen*.

VAN DE VOCAALEN (Klink-lètters.)

1. Van de *Vocaal a*.

V. Hoe wórd de *Vocaal a*, in 't Fransch uit-gesproo-ken?

A. Veelal behoud ze haar eige klank in *Arrogant*, (trótsch) *Affidu*, (vlijtig.) *Avare*, (gierig) enz. Zij heeft dén klank van *e* in *Paiër*, (betaalen.) *Es-saiër*, (probeerén, óf proev-nemen.) *Paisan*, (Boer.) Spreek-uit *Pé-er*, *Essé-er*, *Pé-isan*.

V. Heeft de *a* ook veelerlije betékenissen in 't Fransch?

A. Ja zeer veele.

1. Wanneer *a* op haar zélven staat zonder accént, dan is ze de derde pérsoon dés wérk-woords. --- *il a*, (hij heeft.) *elle a*, (zij heeft.) enz.

2. *a* mét een zwaar accént getékend, is een voor-zètsel, én toond aan dén Geever, (*Dañf.*) dér eige Naamen én Voor-naamen, *à Etienne*, (aan Stéfanus.) *à Monsieur*, (aan Mijnen Heere.)

3. *a* is een voor-zètsel van plaats. --- *il est à Paris*, (hij is te Parijs.) *allex à l'Ecole*, (ga na 't School.)

4. *a* is een voor-zètsel van tijd. --- *à midi*, (te mid-dag.) *à quatre heures*, (te vier uren.)

5. *a* is een voor-zètsel van waardije. --- *Du vin à vingt sous la minge*, (Wijn van een gulden de mængel.)

6. *a* is een voor-zètsel van af-stand. --- *à sept ou huit*

maisons de chez nous, (zeven óf agt huizen vast ons af.)

7. *à* is een voort-zetsel van manier óf mode. --- *Habillé à la Française*, (Na de Franche mode geleed.)

V. Heeft de *a* ook verschillende uit-spraaken?

A. De *a* heeft zekerlijk verschillende uit-spraaken; want daar ze in sommige woorden lang wórd uitgesproken, daar wórd ze het wéderóm in andere kort gedaan.

V. Geef mij daarvan eene naauwkeurige op-gaaf?

A. De *a* wórd lang uit-gesproken in de volgende Lijst van woorden.

<i>Acre.</i>	Schérp.	<i>On délicate.</i>	Mén ontrijg.
<i>Age.</i>	Ouderdom.	<i>On entrelace.</i>	Mén vlégt.
<i>Agnus.</i>	Kruis-Boom.	<i>Lache.</i>	Laf-hartig.
<i>Ame.</i>	Ziel.	<i>Tache.</i>	Pooging.
<i>Ane.</i>	Esel.	<i>Gache.</i>	Slót-kram.
<i>Anus.</i>	Speen.	<i>Relache.</i>	Onder-laat.
<i>Apré.</i>	Wrank.	<i>Je mache.</i>	Ik kaauw.
<i>Arabe.</i>	Arabier.	<i>On me fache.</i>	Mén vertoord
<i>Astrolabe.</i>	Astrolabium.		mij.
<i>Cable.</i>	Anker-touw.	<i>Macher.</i>	Kaauwen.
<i>Fable.</i>	Verzierung.*	<i>Reiacher.</i>	Ont-spannen.
<i>Diable.</i>	Duivel.	<i>Oracle.</i>	Gód-spraak.
<i>Rable.</i>	Rugre-been.	<i>Miracle.</i>	Wonder-wérk
<i>Erable.</i>	Mast-boom.	<i>Obstacle.</i>	Belétsel.
<i>Sable.</i>	Zand.	<i>Tabernacle.</i>	Tabernakel.
<i>On m'accable.</i>	Mén overlaad	<i>Spectacle.</i>	Schouw-spél.
	mij.	<i>Sacre.</i>	Zalving.
<i>Je m'en fable.</i>	Ik blijf in 't	<i>Cadre.</i>	Lijst.
	zand stéken.	<i>Escadre.</i>	Esquader.
<i>Il hablé.</i>	Hij zwétt.	<i>Madré.</i>	Geipikkeld.

Sabre

* Niet Verzierung óf Versiering, want dat betekend Opschik.

<i>Sibre.</i>	bel.	<i>Rafter.</i>	Wég-neemen
<i>Cinibre.</i>	Bérg-rood.	<i>Eraster.</i>	Schr bben.
<i>Il se cabre.</i>	Hij vliegt op.	<i>Gagner.</i>	Winnen.
<i>Tout se délábre.</i>	Alles raakt in wanórder.	<i>Des Essais.</i>	Proev-neemingen.
<i>Délábré.</i>	Haaveloos.	<i>Des Godis.</i>	Meer-kóiyen.
<i>Des Almanacs.*</i>	Almanakken.	<i>Háie.</i>	Héggé.
<i>Des Sacs.</i>	Zakken.	<i>Pláie.</i>	Wonde.
<i>Grâce.</i>	Genade.	<i>Vraie.</i>	Waare.
<i>Espace.</i>	Ruimte.	<i>Des éventails.</i>	Waaiers.
<i>Des détails.</i>	Omstandigheden.	<i>Il pláit.</i>	Hij behaagt.
		<i>Il náit.</i>	Hij wórd geboren.
<i>Caille.</i>	Kwakkel.	<i>Il páit.</i>	Hij weidt.
<i>Bataille.</i>	Strijd.	<i>Fáite, sommet.</i>	Tóp van 't huis.
<i>Funérailles.</i>	Lijk-statie.		Bevalligheden.
<i>Il raille.</i>	Hij spót.	<i>Attráits.</i>	
<i>Il rimáille.</i>	Hy rijmelt.		
<i>Râiller.</i>	Spóttén.		
<i>Debráillé.</i>	Ontbloot.	<i>Hále.</i>	Steekende
<i>Maillé.</i>	Mét een malie Rók gekleed.	<i>Pále.</i>	Zon.
		<i>Un mále.</i>	Bleek.
<i>Háillon.</i>	Lap, vódt.		Een gefonde broer.
<i>Nous táillons.</i>	Wij snijden.	<i>Un rale.</i>	(Zéker-vogel.)
<i>Cráinte.</i>	Vrees.		
<i>Súnt.</i>	Hilg.	<i>Il rále.</i>	Hij reutelt.
<i>Háine.</i>	Haat.	<i>Páleur.</i>	Bleekheid.
<i>Cáine.</i>	Kéten óf Kétting.	<i>Ráler.</i>	Reuteler.
<i>Gáine.</i>	Schéde, scheed.	<i>Chámp.</i>	Véld.
<i>Je tráine.</i>	Ik heepe.	<i>Chámbre.</i>	Kamer.
<i>Páris.</i>	Verhémelte.	<i>Jámbe.</i>	Beer
<i>Páix.</i>	Vrédén.	<i>Lámpé.</i>	Lamp.
<i>Airs.</i>	Dórfch-vloer.	<i>Pámpre.</i>	Wijngaardsloof.
<i>Páirs.</i>	Paar.		

Cháire

* Spreek uit des Almanac.

<i>Chaire.</i>	Preek-floe!	<i>Infâme.</i>	Eer-loos.
<i>On m'éclaire.</i>	M'n verlicht mij.	<i>Blâme.</i>	Lafter.
<i>Fournaise.</i>	Brand-oven.	<i>Flâme.</i>	Vlam.
<i>Qu'il plaise.</i>	Laat hij behaagen.	<i>Nous aimâmes.</i>	Wij beminden.
<i>Caisse.</i>	Kilt, Koffer.	<i>Nous chantâmes.</i>	Wij zongen.
<i>Qu'il se repaïsse.</i>	Dat hij zig vervérfehe.	<i>Blanche.</i>	Witte.
<i>De la manne.</i>	Manna.	<i>Il danse.</i>	Hij d'nst.
<i>Je danne.</i>	Ik verdoem!	<i>Il chante.</i>	Hij zingt.
<i>Une manne.</i>	Een kóry óf mande.	<i>Crâne.</i>	Békkeneel.
<i>Je condânné.</i>	Ik verwijfe.	<i>Les manes.</i>	De fchammen.
<i>Cependânt.</i>	Ondertusfchen.	<i>Empbâse.</i>	Opgefchikte bewoording.
<i>Elegant.</i>	Wél'preekend.	<i>Extâse.</i>	Verwondering.
<i>Le Levant.</i>	De Levant.	<i>Râser.</i>	Scheeren.
<i>En chantânt.</i>	Al zingende.	<i>Bâsse.</i>	Laag.
<i>Râpe.</i>	Rasp.	<i>Câsse.</i>	Létter-kas.
<i>Râper.</i>	Râspen.	<i>Clâsse.</i>	Rang, órder.
<i>Câpre.</i>	Kapper.	<i>Ecbâsse.</i>	Stéit.
<i>Pâques.</i>	Paafschén.	<i>Pâsse.</i>	De poort van een trok-tafel.
<i>Jâques.</i>	Jakobus.	<i>Nâsse.</i>	Fuik.
<i>Les Arts.</i>	De Konften.	<i>Tâsse.</i>	Kópje.
<i>Les remparts.</i>	De Wéften, Wallen.	<i>Grâsse.</i>	Vérte.
<i>Avâre.</i>	Gierig.	<i>Lâsse.</i>	Vermoeide.
<i>Barbare.</i>	Barbaarfch.	<i>Châssis.</i>	Raam.
<i>Je m'égare.</i>	Ik verd'vaal.	<i>Câffer.</i>	Breeken.
<i>Thydre.</i>	Pauffelijke muts.	<i>Pâffer.</i>	Doer-gaan.
<i>Barre.</i>	Sluit-boom.	<i>Que j'aimâsse.</i>	Dat ik beminde.
<i>Bizarre.</i>	E'gar-zinnig.	<i>Que tu aimâsse.</i>	Dat gij beminde.
<i>Mârie.</i>	Maria.	<i>Qu'ils aimâssent.</i>	Dat zij beminden.
<i>Crâs.</i>	Vét.	<i>Bâc.</i>	Zadel van eenen Ezcl.
<i>Tu ds.</i>	Gij hebt.		

Tu

<i>Tu Jouerds.</i>	Gij zult fpeelen.	<i>Qu'il aimât.</i>	Dat hij beminde.
<i>Hâse.</i>	't Wijve van den Haas.	<i>Qu'il chantât.</i>	Dat hij zong.
<i>Pegife.</i>	Pegifus.	<i>Hâte.</i>	Haaft.
<i>Il m'ite.</i>	Hij bemast.	<i>Pâte.</i>	Poot.
<i>Il démité.</i>	Hij ontmaft.	<i>Il appâte.</i>	Hij voederd.
<i>Vous aimâtes.</i>	Gijl. beminde.	<i>Il gâte.</i>	Hij bedérvt.
<i>Vous chantâtes.</i>	Gijl. zongt.	<i>Châud.</i>	Warm.
		<i>Châux.</i>	Kalk.
<i>Ilolâtre.</i>	Afgoden-Dienaar.	<i>Fâux.</i>	Valfch.
<i>Théâtre.</i>	Toneel.	<i>Entrâve.</i>	Strik, band, boel.
<i>Opiniâtre.</i>	Hard-nékkig.	<i>Grâve.</i>	Dé't g.
<i>Auge.</i>	Bak.	<i>Conclûve.</i>	Vergadering.
<i>Autre.</i>	Ander.	<i>Je pâve.</i>	Ik beftroat.
<i>Aube.</i>	Dageraad.	<i>Anon.</i>	Hét zij. zoo.
<i>Tâupe.</i>	Mól.		Amen.
<i>Hâut.</i>	Hoog.	<i>Exâmen.</i>	Onder-zoek.
<i>Mât.</i>	Maft.	<i>Brâve.</i>	Da; per.
<i>Appât.</i>	Aas.	<i>Comptant. *</i>	Téllende.
<i>Dégât.</i>	Verwoefing.		

* Na dat wij nu de Lijft van Woorden, in welke de a lang moet wórdén uit-gesproken, gezien hebben, laat ons nu ook eens nagaan de Lijft van zulke

* Hier staat aan te mérken, dat wanneer *Comptant* wórd gebruikt als Deel-woord óf gerondif, dat dan de a lang is. *Je me suis trompé en Comptant de l'Argent*, (ik hébb' mij in 't Géld téllen verzonnen óf misrékend.) Maar als zélv-standig óf toe-voeglijk gebéft wórdende, dan is de a kórt. *Il a Comptant*, (hij heeft gereed Géld.) *Je paie Comptant*, (ik betaal mét gereed Géld.)

zulke Woorden, in welke de *a* kórt moet klinken?

A. Ik meen' deese Woorden de volgende te zijn,

<i>A Rome.</i>	Te Rome.	<i>Ma, ta, sa.</i>	Mijn, uw,
<i>A Paul.</i>	Aan Paulus.		haar.
<i>Il aime.</i>	Hij beminde.	<i>Ca, la.</i>	Dat, daar.
<i>Il chantera.</i>	Hij zal zingen.	<i>Déjà.</i>	Alre de.
<i>Apótre.</i>	Apóstel.	<i>Oui-da.</i>	Ja tóg.
<i>Apprendre.</i>	Leeren.	<i>Papa.</i>	Papa, Vader.
<i>Alteré.</i>	Dórttig, afgemat	<i>Falbalá.</i>	Falbalá.
		<i>Syllabe.</i>	Létter-greep.
		<i>Bague.</i>	Ring.
<i>Almanach.</i>	Almanak.	<i>Dague.</i>	Dólk, Pook.
<i>Tabac.</i>	Tabak.	<i>Vague.</i>	Gólv.
<i>Lac.</i>	Meir, Meér.	<i>Il extrava-</i>	Hij redeneert
<i>Bac.</i>	Bak.	<i>gue.</i>	buitenpoorig.
<i>Tillac.</i>	Verdék.	<i>Quai.</i>	Kaai, Dam.
<i>Sac.</i>	Zak.	<i>Geai.</i>	Meér-kólv.
<i>Audace.</i>	Strèngheid.	<i>J'ai.</i>	Ik hebb'.
<i>Glace.</i>	Ys.	<i>Je Chantai.</i>	Ik zong.
<i>Préface.</i>	Voor-réden.	<i>Chataigne.</i>	Karstanje.
<i>Tenace.</i>	Kieeving.	<i>Je daigne.</i>	Ik verwaerdig
<i>Moustache.</i>	Knével.	<i>Il se baigne.</i>	Hij baad zig.
<i>Vache.</i>	Koe.	<i>On le Sai-</i>	MénAder-laat
<i>Il se cache.</i>	Hij verbérgzig.	<i>gne.</i>	hém.
		<i>Aigre.</i>	Zuur.
<i>Diacre.</i>	Diaken.	<i>Vinagre.</i>	Afijn.
<i>Nacre.</i>	Paerlemoer.	<i>Eventail.</i>	waaiér.
<i>Acre.</i>	Maat van Land.	<i>Bercail.</i>	Schaaps-kooi.
		<i>Detail.</i>	Verhaal.
<i>Sacre.</i>	Zalving.	<i>Medaille.</i>	Medaille.
<i>Aubade.</i>	Mórgen-zang.	<i>Il detaille.</i>	Hij verkoopt
<i>Fade.</i>	Laf.		bj't stuk.
<i>Il persuade.</i>	Hij overtuigt.	<i>J'emaille.</i>	Ik Emaljeer.
<i>Il s'évade.</i>	Hij ontvlugt.	<i>Je travaille.</i>	Ik wérke.
<i>Ladre.</i>	Melaatsch.	<i>Je Bataille.</i>	Ik srijde, ik
<i>Carafe.</i>	Vlèsje.		kamp.

Epi-

<i>Epitaphe.</i>	Grav-schriфт.	<i>Emailer.</i>	Vercieren, emaljeeren.
<i>Agraffe.</i>	Huak.		Wérken.
<i>Sifre.</i>	Galzig, happig	<i>Travailleur.</i>	Houte hamer.
<i>Balafre.</i>	Sneé.	<i>Maillet.</i>	Streekjes.
<i>J'illir.</i>	Ont-springen.	<i>Paillet.</i>	Groote Ge-
<i>Bataillon.</i>	Bataljon.	<i>Medaillon.</i>	lènk-pènnig.
<i>Nous email-</i>	Wij emailjeeren.		Ont-springen.
<i>lons.</i>		<i>Affailir.</i>	Pelikaan.
<i>Nous detail-</i>	Wij verkoo-	<i>Pelican.</i>	Hals-cieraad.
<i>lons.</i>	penbij't stuk.	<i>Carcan. (Col-</i>	
<i>Nous travail-</i>	Wij wérken.	<i>lier.)</i>	
<i>lons.</i>		<i>Encan.</i>	Op-veiling.
<i>Faim.</i>	Honger.	<i>Relan.</i>	Muf, Vies.
<i>Pain.</i>	Brood.	<i>Elan.</i>	Zugt.
<i>Hautain.</i>	Hoog-moedig	<i>Ortolan.</i>	Ortolan, (vo-
<i>Laid.</i>	Lélijk.		gel.)
<i>Avrait.</i>	Bevalligheid.	<i>Merlan.</i>	Schèl-visch.
<i>Il fait.</i>	Hij doet.	<i>Brélan.</i>	Dóbbel-Hais.
<i>Parfaits.</i>	Volmaakte.	<i>Talisman.</i>	Tais-man.
<i>Retraite.</i>	Schuil-plaats.	<i>Pan.</i>	Zijd-muur.
<i>Rotal.</i>	Koninkrijk.	<i>Tympan.</i>	Trom-vlies.
<i>Ilalt.</i>	Verbrand.	<i>Trepan.</i>	Trepneer-
<i>Moral.</i>	Zédelyk.		boor.
<i>Cigale.</i>	Krékel.	<i>Cran.</i>	Tand in een
<i>Sbandale.</i>	Ergernis.		Horologie.
<i>Une malle.</i>	Een maale.	<i>Ecran.</i>	Vuur-scherm.
<i>Dame.</i>	Me-vrouw.	<i>Cadran.</i>	Uur-wijzer.
<i>Eflame.</i>	Brei-wol.	<i>Safran.</i>	Saffraan.
<i>Rame.</i>	Riem.	<i>Baugran.</i>	Régt-drang,
<i>Epigramme.</i>	Punt-dicht.		stijf Linnen.
<i>On le diffu-</i>	Mén lasterd	<i>Tan.</i>	Ran.
<i>me.</i>	hém.	<i>Orvietan.</i>	Tégen-vergift
<i>J'enflamme.</i>	Ik ont-vonk.	<i>Parnefsan.</i>	Parmesaan
<i>Ruban.</i>	Lint.		Kaas.
<i>Turban.</i>	Tulband.	<i>An.</i>	Jaar.
<i>Bouracan.</i>	Barkaan.	<i>Ban.</i>	Ballingfchap.
<i>Ouvagan.</i>	Orkaan, itórm.	<i>Ban.</i>	Huwijks-ge-
<i>Artijan.</i>	Wérk-man.		bód.

<i>Courtisan.</i>	Hoveling.	<i>Océan.</i>	Océaan.
<i>Partisan.</i>	Amptenaar.	<i>Roman.</i>	Fabelagtig
<i>Païjan.</i>	Boer.		Schrijver.
<i>Alejan.</i>	Rós-paerd.	<i>Vétéran.</i>	Oud Krijgs-
<i>Bilan.</i>	Schuld boek.		man.
<i>Plan.</i>	Ontwérp.	<i>Tiran.</i>	Wreeddaard.
<i>Charlatan.</i>	Kwak-zalver.	<i>Van.</i>	Wan.
<i>Cabane.</i>	H.t.	<i>Faïjan.</i>	Bosch - Hoen.
<i>Organe.</i>	Zin-tuig.	<i>Darder.</i>	Een Spies
<i>Panne.</i>	Zijde Trijp.		wérpen.
<i>Panne.</i>	Reufel.	<i>Farder.</i>	Op-smukken.
<i>Cap.</i>	Kaap, uit-hoek	<i>Martial.</i>	Heldhaftig.
<i>Hanap.</i>	Schaal, Békér,	<i>Arteste.</i>	Konstig.
<i>Drap.</i>	Laken.	<i>Marge.</i>	Witte rand
<i>Pape.</i>	Paus.		rontóm 't
<i>Sappe.</i>	Onder-mij-		blad van een
	ning.	<i>Epargne.</i>	Boek.
<i>Frappe.</i>	Klóppling.	<i>Il parle.</i>	Spaar-pót.
<i>Nectar.</i>	Néktar.	<i>Arme.</i>	Hij spreekt.
<i>Car.</i>	Want.	<i>Carpe.</i>	Wapen.
<i>César.</i>	César; óf Kei-	<i>Charge.</i>	Karper.
	fer.	<i>Barque.</i>	Bediening.
<i>Par.</i>	Door.	<i>Carte.</i>	Schuit.
<i>Arc.</i>	Boog.	<i>Avarice.</i>	Kaart.
<i>Parc.</i>	Plein.	<i>Barbarie.</i>	Gierigheid.
<i>Arche.</i>	Ark.	<i>Fem'égarois.</i>	Barbariën.
<i>Marche.</i>	Gank. *	<i>Mari.</i>	Ik verdivaalde
<i>Pilaftre.</i>	Pilafter.	<i>Pari.</i>	Man.
<i>Avocat.</i>	Advocaat.	<i>Marie.</i>	Wedding.
<i>Eclat.</i>	Glaas.		Vrouw, échte
<i>Plat.</i>	Schotel.	<i>Du Taffetas.</i>	Vrouw.
<i>Chocolat.</i>	Chocolaat.	<i>Le Bras.</i>	Taf.
<i>On se bat.</i>	Mén slaat zig.		De Arm.

Quatre

* De gank van een Ménsch. --- Gang, de Gang van een Huis, mén noemd hêt laaftie ook wél hêt Voorhuis.

<i>Quatre.</i>	Vier.	<i>Masque.</i>	Monäänzigt.
<i>Notre.</i>	Staan.	<i>Paveur.</i>	Straat-maaker
<i>Aggraver.</i>	Verzwaaren.	<i>Conclaviste.</i>	Konklavút.
<i>Cayuz.</i>	Stórm-h ed.	<i>Ajax.</i>	Ajav, naam
<i>Fantafque.</i>	Kwinrig, gról-		van een
	lig.	<i>Taxe.</i>	Grieks Vórst.
<i>Bourasque.</i>	Bui.	<i>Paralaxe.</i>	Schatting.
<i>Faste.</i>	Grootfch.		<i>Paralux.</i> een
<i>Chaste.</i>	Kuifch.		wood in de
<i>Gravier.</i>	Gróv-zand.		Starre-kande
			gebruikeijk.

VAN DE VOCAAL.

E.

- V. Hoe wórd de E in 't Fransch uit-gesproken?
 A. Deese letter heeft een zeér onderscheiden klank; om dat 'er onderscheidene e's zijn.
- V. Hoe veel e's zijn 'er dan in 't Fransch te onderscheiden?
 A. Voornaamelijk drie: volgens dén drieerlijen klank, welke dezélve heeft, te weeten
1. De *stomme* óf *Vrouwelijke* e.
  2. De *gestoote* óf *Mannelijke* é.
  3. De *opene* é: verdeeld in *opene* (è) én in *zeér opene* (ê). *

1. De

* Men zou hier nóg een vierde e kunnen bij-voegen, te weeten die als a klinkt voor m, én n, in de woorden *entendre* (verstaan.) *commencement* (begin.) Veele hebben voor lange reeds een a in die woorden geschreeven.

1. De Stomme óf Vrouwelyke e.

V. Hoe wórd de eerste, de stomme óf Vrouwelij-ke e uit-gesproken?

A. Eerst én vooral diend mén te wecten, dat de Vrouwelyke e, nooit een woord begint, én ook nimmer in twee agter-één-vólgende letter-greepen wórd gevonden*. Mén kan haar klank bijna niet hooren; gelijk in *devoir*, (pligt.) *concevoir*, (begrijpen.) enz.

V. Wat is omtrént deese letter nóg aan te mérken.

A. 1. Dat ze zig nooit agter een Vocaal laat hooren, maar djend om die Vocaal langer te doen uit-spreken; gelijk, in *Erwie*, (Nijd.) *Foie*, (Vreugde.) *que j'aie*, (dat ik hebbe.) *Vue*, (gezien.) enz. Spreek uit *envi*, *jo!*, *j'ai*, *vii*.

2. Datze in woorden van een én dén-zélfden oorsprong, dikwils verándert.

V. Op wat wijste?

A. Zij verándert van Vrouwelyke in Mannelyke e: want ze is Vrouwelyk in *Appeler*, (Roepen.) *Peser*, (Weegen.) *Mener*, (Leiden.) *Devoir*, (Pligt.) *Concevoir*, (Begrijpen.) maar zij wórd Mannelyk in *Faptèle*, (Ik roep.) *Je pése*, (Ik weeg.) *Il mène*, (Hij leidt.) --- Ze is Vrouwelyk in *Chapelain*, (Kappellaan.) én in *Chandelier*, (Kandelaar;) maar Mannelyk in *Chapèle*, (Kapél.) *Chandèle*, (Kaers.) --- Zij is Vrouwelyk in *Je chante*, (Ik zing.) *J'aime* (Ik beminn.) maar Mannelyk in *Chanté-je?* (Zing ik?) *Aimé-je?* (Beminn' ik?)

V. Wanneer is de e volstrékt Vrouwelyk?

A. De e is volstrékt Vrouwelyk in de woordjes, *Je*, *me*, *te*, *que*, *ne*, *le*. In *Table*, (Tafel.) *Malice*, (on-

* Mén zie dit in de *Prosodie Française*, geplaatst agter een Wérkje genaamt *Les Synonymes Français*. pag. 35.

(Ondeugd.) *Homme*; (Man.) *Ténèbres*, (Duisternis.) *Même*, (zélf.) *Guerres*, (zélven.) *Fusques*, (tót dat.) Zo ook in *Neus aimées*, (Wij beminden.) *Vous aimées*, (Gij lieden beminde.)

V. Wanneer al vérdér?

A. De e die op 't einde van een woord Vrouwelyk is, blijft hèt ook in de laatste Syllab: op een na. Zie dit in *Forté*, (Stérke.) *Fortement*, (Kragtiglyk.) *Certaine*, (Zékere.) *Certainement*, (Zékერიijk.) *Divin*, (Góddelijke.) *Divinement*, (Góddelijk.) *Rare*, (Zeldzaam.) *Rarement*, (Zéiden.) --- Uitgesonderd evenwél in *Aveuglement*; (Blindelings.) *Commodément*, (Gemakkelijk.) *Communément*, (Gemeenlijk.) *Conformément*, (Overéénkomstiglyk.) *Confusément*, (Veránderlyk.) *Épressionément*, (Uit-drukkelyk.) *Profondément*, (zeér diep) én dérgelyke méér.

V. Wanneer nóg vérdér?

A. De e is Vrouwelyk in 't lid-woordje *des*, wanneer 'er een Vocaal óf stomme *b* op volgt. --- Gelijk in, *Desabusé*, (uit dén dat hélpén.) *Desert*, (Woestenijs.) *Desespoir*, (Wanhooop.) *Deformais*, (Voortaan.) *Desir*, (Begeerte.) *Deshabiller*, (Ontkleeden.) *Deshonorer*, (Ontzéren.) --- Uit-gesonderd, *Désigner*, (Aan-wijsen.) *Désister*, (Af-stand doen.) enz.

V. Wanneer is de e al vérdér Vrouwelyk?

A. De e is Vrouwelyk in 't lid-woordje *re*, wanneer 'ccene hérhaaling betékend. --- Bij voorbeeld in *Retirer*, (Weér op trékken.) *Ruire*, (Hér-schynen.) *Retprendre*, (Hér-neemen.) *Recoudre*, (Hér-naaién.) *Redire*, (Hér-zéggén.) *Retorir*, (Hér-tiréngelen.) *Refaire*, (Hér-doén.) --- Maar wanneer op 't woordje *re*, onmiddellyk een andere Vocaal volgt, gelijk in *Réunir*, (wéder veréénigen.) dan wórd de e Mannelyk.

V. Gaá al vérdér?

A. De e is ook Vrouwelyk in 't lid-woordje *re*, voor een wérk-woord, dat mét een *s* begint, wanneer *re* ook een *s* aanneemt: gelijk in, *Resasser*, (Hér-ziften.) *Ressembler*, (Gelijken.) *Res sentir*, (Gevoelen.)

Resserrer, (Vaster knoopen.) *Ressortir*, (Sórtceeren, óf onder geschikt zijn.) *Rejouler*, (weder lui en.) -- Spreek uit als óf deese Woorden waaren geschreeven met een *s*, *R-souder*.

V. Gaã al vélder voort?

A. De *e* is ook Vrouwelijk in op één na de laatste Syllabe óf volgende, én dergelijke wérk-woorden, *Aoeier*, (Roepen.) *Receler*, (Dieven ophouden.) *Asseier*, (Trefsen.) *Aheter*, (Korpen.) *Achever*, (Eindigen.) *Geler*, (Vriesen.) *Semer*, (Zaaiën.) *Mener*, (Leiden.) *Pejer*, (Weg.n.) *Lewer*, (Op neemen.) -- én in gevolge van die Wérk-woorden, blijft de *e* ook Vrouwelijk in de Naamen die daaruit wórdten saamen gesteld. Als in *Reculeur*, (Heeler.) *Gelée*, (Vorst.) *Semur*, (Zaaiër.) *Semence*, (Zaad.) *Meneur*, (Leider.) *Pejeur*, (Weeger.) *Pejanteur*, (Zwaarte.) *Acheteur*, (Kooper.)

2. De geslote óf Mannelyke *é*.

V. Welk is de uit-spraak van de tweede, de geslote óf Mannelyke *é*.

A. De uit-spraak van die *é* is sterker dan dér voorgaande; hoor dit uit *Bonté*, (Goedheid.) *Peché*, (Zonde.) *Préféré*, (voor verkooren.)

V. Wat betekend dat stipje op de *e*?

A. Dat accént diend tér verharding van dén klank, én toend aan, de Mannelykheid dér *é*.

V. Geef mij eene naauwkeurige beschrijving, van de Mannelyke *e*?

A. Men diend (gelijk hier boven reeds met een woord gezegt is,) vooral eerst te wecten, dat de *e* met een accént getekend, in vator woorden ze ook wórdte gevonden, altoos Mannelyk zij. -- En op dien voet is de *é* Mannelyk in

1. <i>Un Pré.</i>	Een Weide.	<i>Des Quali-</i>	Hoedanigheden.
<i>De Prés.</i>	Weiden.	<i>tés.</i>	den.
<i>Qualité.</i>	Hoedanigheid.	<i>Estimé.</i>	Geächt.
		<i>Nous sommes</i>	Wij wórdten geächt.
		<i>Estimés.</i>	

2. Wanneer de *e* van een *z* wórd gevolgt, is ze altoos Mannelyk, als in

1. <i>Nez.</i>	De Neus.	<i>Vous aimez.</i>	Gijl. bemind.
<i>A nez.</i>	Genoeg.		de.
<i>Vous aimez.</i>	Gijl. bemind.	<i>Vous aimez.</i>	Gijl. zult beminnen.
		<i>Vous parlez.</i>	Gijl. spreekt.

3. In alle Wérk-woorden in *er*, is de *e* Mannelyk; gelijk in

<i>Aimer.</i>	Beminnen.	<i>Manger.</i>	Eeten.
<i>Parler.</i>	Spreeken.	<i>Chanter.</i>	Zingen.
<i>Danser.</i>	Danffen.	<i>Penfer.</i>	Dénken.

Spreek uit *Aimé*, *Parlé*, *Dansé*, *Mangé*, *Chanfé*, *Penfé*, enz.

Op dezélvde wijze is de *e* Mannelyk in de Naamen, in *er*, waarin de *r* stom is; gelijk in

<i>Danger.</i>	Gevaar.	<i>Pecher.</i>	Pézik-boom.
<i>Rocher.</i>	Róts-steen.	<i>Pajjager.</i>	Reitger.
<i>Berger.</i>	Hérder.	<i>Noier.</i>	Noot-boom.

Spreek uit *Dangé*, *Roché*, *Bergé*, *Peché*, *Pajjagé*, *Noié*.

4. Is de *e* Mannelijk in de Naamen, die in *ier* uitgaan; als in

<i>Metier.</i>	Ambagt.	<i>Familier.</i>	Gemeenzaam.
<i>Acier.</i>	Staal.	<i>Particulier.</i>	Byzonder.
<i>Cavalier.</i>	Ruiter.	<i>Dedier.</i>	Op-draagen.

Spreek uit *Mitié, Acié, Cavalie, Familié, Particulie, Dédie.*

5. De *e* is Mannelijk in op één na de laatste Syllabe van de volgende Wérk-woorden, op wier einde, de *e* in de Syllabe in *er* ook Mannelijk zij, volgens Art. 3 hier boven.

<i>Céder.</i>	Af-staan.	<i>Pécher.</i>	Zondigen
<i>Pofféder.</i>	Bezittén.	<i>Régler.</i>	Schikken.
<i>Bécher.</i>	Spitten.	<i>Abréger.</i>	Ver-kórten.
<i>Protéger.</i>	Befchermen.	<i>Digérer.</i>	Ver-teeren.
<i>Aléguer.</i>	Bijbréngen.	<i>Modérer.</i>	Maatigen.
<i>Réléguer.</i>	Ver-zénden.	<i>Efpérer.</i>	Hoopen.
<i>Béquer.</i>	Pikken.	<i>Dédier.</i>	Op-draagen.
<i>Hypothéquer.</i>	Ver-pánden.	<i>Rémédier.</i>	Hér-ftéllen.
<i>Priviléger.</i>	Bevoor-réchten.		

V. Wanneer is de *e* nóg vérdér Mannelijk?

A. Wanneer een woord mét een Vrouwelijke *e* eindigt, én de voorgaande Syllabe ook mét een *e*, geflooten wórd, dan is die *e* voltrèkt Mannelijk, óf ook wél open; zo als uit de volgende woorden blijken zal.

<i>Père.</i>	Vader.	<i>Je préfère.</i>	Ik verkies.
<i>Mère.</i>	Moeder.	<i>Règle.</i>	Régl.
<i>Cèdre.</i>	Céder-Boom.	<i>Règne.</i>	Regeering.
<i>Frère.</i>	Broeder.	<i>Même.</i>	Zélvs.
<i>Salière.</i>	Zout-vat.	<i>Extrême.</i>	Uitneemend.

De *e* is altijd Mannelijk in het Lid-woordje *de*, in de volgende woorden.

<i>Débat.</i>	Twist, gefchil.	<i>Décat.</i>	Verwoefing.
<i>Débauche.</i>	On-tugt.	<i>Dévalifer.</i>	Ont-takelen.
<i>Défaut.</i>	Gebrék.	<i>Délivrer.</i>	Verlóffen.
<i>Décadence.</i>	Verval.	<i>Dépit.</i>	Spijt.
<i>Déclin.</i>	Daaling.	<i>Député.</i>	Af-gevaardigden.
<i>Délicat.</i>	Lékker.	<i>Détruire.</i>	Verftrooién.
<i>Delaiffer.</i>	Verlaaten.		
<i>Décider.</i>	Beflékten.		

De *e* is Mannelijk in 't woordje *tré* in de volgende woorden.

<i>Trépas.</i>	Dood, Af-fterven.	<i>Trépie.</i>	Drie-ftal.
<i>Tréfor.</i>	Schat.	<i>Tréve.</i>	Stil-ftand.
<i>Tréfle.</i>	Klaver.	<i>Trépigner.</i>	Stamp-voeten.

De *e* is Mannelijk in 't woordje *pré* in de volgende woorden.

<i>Préparer.</i>	Verværdingen.	<i>Prélude.</i>	Voor-zang.
<i>Prétendre.</i>	Eiffchen.	<i>Précepte.</i>	Grond-règel.
<i>Prédire.</i>	Voor-zéggén.	<i>Prétexte.</i>	Voor-wénding.

V. Is de *e* ook Mannelijk wanneer ze een' Syllabe op haar zélven maakt?

A. Ja: én ook wanneer ze op haar zélven een Syllabe eindigt, én daarop een andere Syllabe volgt; gelijk blijkt uit.

<i>Aiénor.</i>	Verbitteren.	<i>Eclair.</i>	Weérlicht.
<i>Giant.</i>	Reus.	<i>Eclat.</i>	Glans.
<i>Ecrit.</i>	Gefchriфт.	<i>Etabli.</i>	Op-régten.
<i>Eglise.</i>	Kèrk.	<i>Inqui-étude.</i>	Ongerustheid

<i>Impi-té.</i>	On-góds- dienstigheid.	<i>Déesse.</i>	Góddin.
<i>Pi-é-té.</i>	Góds-vrugt.	<i>Béotie.</i>	Béotiën.
<i>Géographie.</i>	Aardrijks- kunde.	<i>Créer.</i>	Schèppen.
<i>Théologie.</i>	Góds-geleerd- heid.	<i>Créance.</i>	Geloov.
		<i>Guéable.</i>	Waadbaar.

V. In watvoor woorden is de *e* ook nóg Mannèlijk?
A. In zulke als de vólgende.

<i>Bétoine.</i>	Betonie- (kruid).	<i>Médecin.</i>	Artz óf Ge- nees-heer.
<i>Cédro.</i>	Citroen.	<i>Méditer.</i>	Over-peinzen
<i>Célébrer.</i>	Vieren.	<i>Mémoire.</i>	Geficgen.
<i>Céleste.</i>	Hémelsch.	<i>Mérite.</i>	Verdienste.
<i>Déclamer.</i>	Op-leefèn.	<i>Métal.</i>	Metaal.
<i>Décliner.</i>	Naam-buigen	<i>Négation.</i>	Ontkénning.
<i>Ebène.</i>	Ebben-Hout.	<i>Négoce.</i>	Koop-handel.
<i>Féliciter.</i>	Geluk-Wén- schen.	<i>Opérer.</i>	Uit-wérken.
<i>Fémelle.</i>	Wijvje.	<i>Péché.</i>	Zonde.
<i>Génération.</i>	Teeling.	<i>Péculat.</i>	Land-dieve- rije.
<i>Généreux.</i>	Edel-moedig.	<i>Pénitence.</i>	Boete.
<i>Génuflexion.</i>	Néder-knie- ling.	<i>Pénétrer.</i>	Door-dringen
<i>Génie.</i>	Nijging; Zin.	<i>Péril.</i>	Gevaar.
<i>Hébreu.</i>	Hébreuws.	<i>Région.</i>	Lucht-streek.
<i>Hémisphère.</i>	Halv-rond.	<i>Régent.</i>	Regént.
<i>Héros.</i>	Hèld.	<i>Relation.</i>	Verhaal.
<i>Héresie.</i>	Ketterije.	<i>Sécurité.</i>	Zékerheid.
<i>Jérôme.</i>	Jeronimus.	<i>Sédrat.</i>	Boos-wigt.
<i>Jésus.</i>	Jésus.	<i>Sépulture.</i>	Begraav- plaats.
<i>Légit.</i>	Legaat.	<i>Séparer.</i>	Scheiden.
<i>Légion.</i>	Legiöen.	<i>Téméraire.</i>	Vermétel.
<i>Lépre.</i>	Melaatsch- heid.	<i>Tériaque.</i>	Tégen-Ver- gift.
<i>Liturgie.</i>	Slaap-ziekte.	<i>Tréfor.</i>	Schat.

<i>Fémal.</i>	Iets dat voor göld te krij- gen is.	<i>Vétille.</i>	Beufeling.
<i>Vérité.</i>	Waarheid.	<i>Vétilleur.</i>	Wisje-Was- je.
<i>Vexer.</i>	Gewöld plee- gen.		Beufelaar, haarkloover.

V. Van de opene *e*, Verdeeld in open én zeér open.

V. Wèlk is de uit-spraak van de derde, óf van de ope-
ne *e*.

A. In 't uit-spréeken van dezélve moet mén dén mond
meér openen, dan in 't uit-spreken van de twé
voorgaande; gelijk in, *Il mèt*, (Hij légt.) *Nés*
(Rein.) *Sec.* (Droog.) *Oreb*, (Oreb.) *Bec.* (Bék)
Chef, (Overfic) *Apel*, (Verhaal.) *Ciel.* (Hémel.)
Sept. (Zéven.) *Per.* (Yfer.) &c.

V. Geév mij eene Lijst van woorden in wèlke de *e*
open is?

A. De *e* is open wanneer ze voor de Consonanten *c*,
f, *l*, *r* én *t* staat: gelijk zulks blijken zal, uit de
vólgende woorden.

<i>Gréc.</i>	Griek.	<i>Respécte.</i>	Eerbiedigt.
<i>Respéct.</i>	Eer-bewijs,	<i>Suspécte.</i>	Verdagte.
	Eerbied.	<i>Emmiellé.</i>	Honig-zoet.
<i>Suspéct.</i>	Verdagt.	<i>Nouvelle-</i>	Nieuwelings.
<i>Miel.</i>	Honig.	<i>ment.</i>	
<i>Nouvel.</i>	Nieuw.	<i>Chérré.</i>	Duurte.
<i>Cler.</i>	Duur.	<i>Vérdure.</i>	Grocnte.
<i>Perd.</i>	Groen.	<i>Pérré.</i>	Verlies, Scha- de.
<i>Perd.</i>	Verliest.		
<i>Ouvert.</i>	Open.	<i>Ouverture.</i>	Opening.
<i>Nef.</i>	(Schip.)	<i>Nérré.</i>	Zindeijk- heid.
<i>Replét.</i>	Zwaar-lijvig.		
<i>Griecque.</i>	Griekke.	<i>Repléte.</i>	Zwaarlijvige.
<i>Respéctueux.</i>	Eerbiedig.		

V. Wanneer is, de *e* al vérdèr open?

A. De *e* is ook open voor *s* óf voor *x*, wanneer die beide Consonanten uit-gesproken worden; gelijk in

<i>Présque.</i>	Bijna.	<i>Texte.</i>	Téxt óf Tékt
<i>Burlesque.</i>	Boertig.	<i>Prétexte.</i>	Vóor-wéndfel.
<i>Grotesque.</i>	Snaakerig.		

V. Wanneer al vérder?

A. De *e* is open voor *twé l* *twé s*, én voor *twé t*, wanneer die van een' Vrouwelijke *e* worden gevólgd; bij voorbeeld in

<i>Elle.</i>	Zij.	<i>Diablesse.</i>	Duivelin.
<i>Libelle.</i>	Paskwil.	<i>Sageffe.</i>	Wijsheid.
<i>Selle.</i>	Zadel.	<i>Promesse.</i>	Belóvte.
<i>Chapelle.</i>	Kapel.	<i>Palette.</i>	Kaats-plankje.
<i>Messe.</i>	Misse.	<i>Boulette.</i>	Balletje.
<i>Duchesse.</i>	Hértogin.	<i>Comette.</i>	Komeet.
<i>Princesse.</i>	Vórstin, Prinsés.	<i>Cassette.</i>	Kasje, of Kistje.
<i>Comtesse.</i>	Graavin.		

V. Hoe klinkt eindelijk de zeér opene *é*?

A. Mén spreekt ze uit met nóg langer adem als de voorgaande; gelijk dit blijkt uit *Accés*. (Vermaaning.) *Tête*, (Hoofd.) *Fête*, (Feest.) *Bête*, (Beest.) *être*, (zijn.) *Batême*, (Doop.) *Extrême*, (uitneemende.) *Fenêtre*, (Venster. &c.

V. In watvoor woorden méér is de *é* zeér open?

A. De *é* is zeér open in dé vólgende Lijst van woorden.

<i>Vous-êtes.</i>	Gijl. Zijt.	<i>Grièche.</i>	Bonte Exter.
<i>Les Grécs.</i>	De Grieken	<i>Pêche.</i>	Pézik.
<i>Les Ecbés.</i>	De Schaak-Schijven.	<i>Péche.</i>	Vis-vangst.
<i>Bèche.</i>	Spà, Spit.	<i>Il Empêche.</i>	Hij belét.
<i>Il hèche.</i>	Hij likt.	<i>Il Dépêche.</i>	Hij zénd-af.
		<i>Il Préche.</i>	Hij Preckt.

J'ar-

<i>Yarrête.</i>	Ik hou tégen.	<i>Evoque.</i>	raad.
<i>Grife.</i>	Ent, Griffel.	<i>Je M'apprete.</i>	Bischof.
<i>Vidille.</i>	Oude Vrouw.	<i>Prendre.</i>	Ik bereide my.
<i>Vidillard.</i>	Oud Man.	<i>Gendre.</i>	Neemen.
<i>Vidilleffe.</i>	Ouderdom.	<i>Décadénde.</i>	Schoon-Zoon
<i>Réine.</i>	Koningin.		Verval, daaling.
<i>Réitre.</i>	Ruiter.	<i>Evidence.</i>	Blijkbaarheid.
<i>Zlle.</i>	Yver.	<i>Tenter.</i>	Beproeven.
<i>Poële.</i>	Kagehel.	<i>Ciménter.</i>	In Cement lèggen.
<i>Pèle-Mèle.</i>	Verward.	<i>Chrême.</i>	Room.
<i>Gréle.</i>	Hagel.	<i>Apozéme.</i>	Zagte purgeer-drink.
<i>Il Mèle.</i>	Hij mèngt.	<i>Fréne.</i>	Esse-Boom.
<i>Eternelle.</i>	Eeuwige.	<i>Aréne.</i>	Zand.
<i>Temple.</i>	Tempel.	<i>Guépe.</i>	Wesp, Hommel.
<i>Exemple.</i>	Voorbeeld.	<i>Crépe.</i>	Floers.
<i>Orfévre.</i>	Goud- óf Zilver-smit.	<i>Vépre.</i>	Vesper.
<i>M'me.</i>	Zélvs.	<i>Lévre.</i>	Lip.
<i>Céne.</i>	Avond-maal.	<i>Chèvre. (a)</i>	Geit.
<i>Réne.</i>	Rhee-Hert.		
<i>Lièvre.</i>	Haas.		
<i>Diadéme.</i>	Koninklijk.		
	Hoofd-cie-		

Van

(a) Hèt is een algemeene Règel, met betrekking tot alle andere Vocaalen, dat alle woorden die met een Vrouwelyke *e* eindigen, én dat voor die Vrouwelyke *e* on-middeljk een' andere Vocaal staat, dat die Syllabe dan altoos lang is; tén voorbeelde hiervan zijn de vólgende bewijsen *Pensée* (Gedagte.) *Aimée*. (Bemind.) *Je lie*, (Ik bind.) *Je me fie*, (Ik Vertrouw mij.) *Joie*, (Vreugde.) *Je vole*, (Ik zénd.) *Je loue*, (Ik prijs.) *Il Joie*, (Hij speelt.) *Je mite*, (Ik ver-vèll.)

VAN DE VOCAAL.

J of i.

- V. Hoe wórd de *i* uit-gesprooken?
- A. Wanneer ze in een en dezélvde Syllabe wórd gevolgt van een' *m* óf van een' *n* dan wórd *in* én *i* uit-gesprooken als *aim*, én *ain*: bij voorbeeld *Imbu*. (Door-nat.) *Infini*, (Onëindig.) *Cousin*, (Neev.) Spreek-uit *Ambu*, *Ainfini*, *Cousain*.
- V. Heeft de *i* geen' andere klanken?
- A. Ja: wanneer ze voor twee *m* óf voor twee *n* staat, dan wórd de *i* als op haar zélfen uit-gesprooken; want *Immortel*, (On-sterfelijk.) *Innocent*, (On-schuldig.) spreekt mén uit *i-mortel*, *i-nocent*.
- V. Maar hoe voor een' Vrouwelijke *e* gelijk in *l'emploi*, (Hij gebruikt.) *J'emploierai*, (Ik zal gebruiken.) *Vie*, (Leeven.) *Joie*, (Vreugde.)
- A. Behalven dat hier yan in de onderstaande aantekening wórd gesprooken; zal ik 't hier nog tén overvloed: hér-haalen, én zéggén dat de *i* in woorden, waaric ze voor een' Vocaal staat, altoes wórd uit-gesprooken, want mén zégt *Il emploi*, *J'emploierai* *Vi*, *Jol*, &c.
- V. Maar dunkt u niet dat mén dan de *e* in die woorden wél zou kunnen missen?
- A. Hét zou goed zijn te schrijven zoo als mén leest in dén toekomenden tijd van de toonende wijze, én in dén onvolmaakten tijd van de By-voegende wijze, *J'emploierai*, (Ik zal Gebuiken.) *J'emploirai*, (Ik zou Gebuiken.) *Je remerciai*, (Ik zal bedan-ken.) &c.
- V. Hoe moet men de *i* uit-spreeken in *Bien*, (Wél.) *rien*, (niets)?
- A. Mén moerze daarin laten hooren, én niet zéggén *ben*, *ren*, zoo als veel doen.

V. Wórd

V. Wórd de *i* ook gelijk de *a* dan eens lang, én dan eens kórt uit-gesprooken.

A. Ja.

V. Wanneer én in watvoor woorden wórd de *i* lang uit-gesprooken?

A. In de vólgende Lijst van woorden.

<i>Hidre</i> , <i>Hydre</i> .	Water-Slang.	<i>Nous Vimes</i> .	Wij zagen.
<i>Citre</i> .	Appel-drank.	<i>Nous repondimes</i> .	Wij antwoordden.
<i>Vie</i> .	Leeven.	<i>Empire</i> .	Magt.
<i>Saïste</i> .	Beflag.	<i>Stre</i> .	Koning.
<i>Il prie</i> .	Hij bidt.	<i>Ecritre</i> .	Schrijven.
<i>Il crie</i> .	Hij schreeuwt	<i>Il Souptre</i> .	Hij zugt.
<i>Tige</i> .	Stam.	<i>Stille</i> .	Schrijf-stijl.
<i>Pradtige</i> .	Wonder.	<i>Ils punirent</i> .	Zij straffen.
<i>Litige</i> .	Twist-érv.	<i>Ils firent</i> .	Zv dedden.
<i>Vestige</i> .	Voet-stap.	<i>Nous apprimés</i> .	Wij leerden.
<i>J'emoblige</i> .	Ik verplicht' mij.	<i>Nous écrivimes</i> .	Wij Schreeven.
<i>Il s'afflige</i> .	Hij bedroeft zig.	<i>Remise</i> .	Uitstel.
<i>Ille</i> .	Eiland.	<i>Surprise</i> .	Verwondering.
<i>Présqu'île</i> .	Schier-Eiland	<i>J'epaise</i> .	Ik putt' uit.
<i>Timbre</i> .	Klók zonder klépel.	<i>Qu'ils lisent</i> .	Laaten zij leesen.
<i>Simple</i> .	Eenvouwdig.	<i>Ils lisent</i> .	Zij leesen
<i>Pinte</i> .	Pint.	<i>Que je fisse</i> .	Dat ik deed.
<i>Abime</i> .	Af-grond.	<i>Que j'écrivisse</i> .	Dat ik schreev.
<i>Dixme</i> .	Tiende.	<i>Qu'ils fissent</i> .	Dat zij dedden.
<i>Benite</i> .	Gewijd.	<i>Qu'il fit</i> .	Dat hij deed.
<i>Gite</i> .	Légervan een Haas.	<i>Eriche</i> .	On-bebouwd Land.
<i>Vite</i> .	Ras, Gaauw.	<i>Juice</i> .	Joodinne.
<i>Vous Eltes</i> .	Gijl: deedt.		
<i>Vous Vites</i> .	Gyl: zaagt.		
<i>Tardive</i> .	Traage.		
<i>Captive</i> .	Gevangene		

<i>Vivre.</i>	Leevens- middel.	<i>Ils Virent.</i>	Zij zagen.
<i>Coufme.</i>	Nigt.	<i>Ils firent.</i>	Zij deden.
<i>Aider.</i>	Hélpen.		&c.

V. In watvoor woorden wórd de *i* kórt uit-gesprooken?

A. In de vólgende.

<i>Quiter.</i>	Op-houden.	<i>Mirte.</i>	Mirt.
<i>Miter.</i>	Mijter.	<i>Pifte.</i>	Spoor, Voet- ftap.
<i>Traite.</i>	Wissel-brief.	<i>Liste.</i>	Lijst, Naam- ról.
<i>Traiter.</i>	Handelen.	<i>Scribe.</i>	Sch-ivt-Ge- leerde.
<i>Tragique.</i>	Treurig.	<i>Bible.</i>	Bijbel.
<i>Racine.</i>	Wórtel.	<i>Il confia.</i>	Hij ver- trouwde.
<i>Plaine.</i>	Vlakte.	<i>Création.</i>	Schepping.
<i>Peine.</i>	Moeite.	<i>Ligne.</i>	Lijn, Regel.
<i>Ride.</i>	Rimpel.	<i>Genoive.</i>	Tand-veeach
<i>Timide.</i>	Bloó, Be- schaamt.	<i>Vivre.</i>	Leeven.
<i>Laide.</i>	Lélijke.	<i>Fixer.</i>	Véstigen.
<i>Plaider.</i>	Pleiten.		
<i>Froide.</i>	Koude.		
<i>Confirmer.</i>	Bevéstigen.		
<i>Cirque.</i>	Rij-baan.		

VAN DE VOCAAL.

O.

V. Wat uit-spraak óf wat klank heeft de *o* in 't Fransch?

A. De *o* heeft in 't Fransch zoér veele betékenissen als

1. is *o* de vijfde Naam-val óf dén Roeper ó *Pierre!* (ó Pieter!)

2. Betékend *o* eene verbaasende uit-roeping ó *Siecle!* ó *Mœurs!* (ó Tijd! ó Zeden!)

3. be-

3. Betékend *o* eene aan-roeping in dén Gebéden. ó *Mon Dieu!* (ó Mijn God!)

V. Heeft de *o* ook verschliende klanken?

A. Ja tóg: want somtijds moet mén ze lang, én somtijds kort uit-spreken.

V. Geef mij eenige woorden op, in wélke de *o* lang moet wórdén uit-gesprooken?

A. Die woorden meene ik de vólgende te zijn.

<i>Or.</i>	Been.	<i>Il vóle.</i>	Hij steelt.
<i>Ofer.</i>	Durven.	<i>Atóme.</i>	On-deel.
<i>Ofier.</i>	Rijs, teen	<i>Phantóme.</i>	Schim.
<i>Ozer.</i>	Wég-neemen	<i>Matróne.</i>	Vroed-vrouw
<i>Híte.</i>	Hóspes.	<i>Amazóne.</i>	Amasone, Heldin.
<i>Glábe.</i>	Kloot, Ból		
<i>Lábe.</i>	Kwabbe.	<i>Thróne.</i>	Troon.
<i>Je róde.</i>	Ik Zwérv-om	<i>Próne.</i>	Vermaaning,
<i>Le Dogue.</i>	De Dogue.	<i>Amóne.</i>	Aalmoes.
<i>Je rógne.</i>	Ik Knabbel.	<i>Sómbre.</i>	Donker, Dui- ster.
<i>Frambóise.</i>	Framboos.		
<i>Cáitre.</i>	Klooster.	<i>Bómbé.</i>	Bom.
<i>Póivre.</i>	Péper.	<i>Pómpé.</i>	Pragt.
<i>Dróle.</i>	Kóddig.	<i>Cóme.</i>	Graav.
<i>Geóle.</i>	Gevankenis.	<i>Cómpte.</i>	Rékening.
<i>Móle.</i>	Molik.	<i>Cónte.</i>	Vertélling.
<i>Róle.</i>	Ról.	<i>Mónde.</i>	Waereld.
<i>Póre.</i>	Porie, zweet- gat.	<i>Sóngé.</i>	Droom.
<i>J'bondre.</i>	Ik eere.	<i>Nous aimóns.</i>	Wij bemin- nen.
<i>Póser.</i>	Neér-zétten.	<i>Fónds.</i>	Grond, Land.
<i>Tóme.</i>	Deel, stuk.	<i>Pónts.</i>	Bruggen.
<i>Axióme.</i>	Algemeene kundigheid.	<i>Actións.</i>	Daaden.
	Koepel.	<i>Secónde.</i>	Secónde, mé- de-Végter.
<i>Dóme.</i>	Comptoir.	<i>Hórs.</i>	Uit, buiten.
<i>Cantróle.</i>	Hij bepraat.	<i>Alórs.</i>	Doe, toen.
<i>Il enjóle.</i>	Hij schrijvt- op.	<i>Tréfors.</i>	Schatten.
<i>Il enróle.</i>		<i>Le córps.</i>	Hét Lig- chaam. En-

<i>Encôtre.</i>	Nóg.	<i>Côte.</i>	Kuft.
<i>Pecôtre.</i>	Onnofel.	<i>Makôta.</i>	Af-pérffing.
<i>Aurôtre.</i>	Dageraad.	<i>Epôufe.</i>	Echte vrouw.
<i>Eclôtre.</i>	Ont-luiken.	<i>Côté.</i>	Zij.
<i>Je decôtre.</i>	Ik verziere.	<i>Makôtier.</i>	Töllenaar.
<i>Elle s'évapôtre.</i>	Zij waaffemt uit.	<i>Apôtre.</i>	Apôstel.
<i>Propôs.</i>	Gefprék.	<i>Nôtre.</i>	Onze.
<i>Repôs.</i>	Ruft.	<i>Nôtre.</i>	Uwe.
<i>Grôs.</i>	Dik, Zwaar.	<i>Pôudre.</i>	Stof, Poeder.
<i>Herôs.</i>	Hèld.	<i>Môudre.</i>	Maalen.
<i>Dôfe.</i>	Dofis, in-neemfel.	<i>Refôudre.</i>	Befluiten.
<i>Chôfe.</i>	Zaak.	<i>Bôue.</i>	Môdder.
<i>Il ôfe.</i>	Hij durvt.	<i>Fôue.</i>	Wang, Koon.
<i>Grôffe.</i>	Dikke.	<i>Il lôue.</i>	Hij verhuurt, hij huurt, hij prijft.
<i>Fôffe.</i>	Grav.	<i>Rôuille.</i>	Roest.
<i>Endôffe.</i>	On-gemak.	<i>Il dêrouille.</i>	Hij vrijvt den roest af.
<i>Il dêffôffe.</i>	Hij ontloedt.	<i>F'enbrôuille.</i>	Ik verwarr'.
<i>Il engrôffe.</i>	Hij beflaapt.	<i>Fedêbrôuille.</i>	Ik outwarr'.
<i>Fôffe.</i>	Sloot, Graft.	<i>Môule.</i>	Môffel.
<i>Endôffer.</i>	Endôffereen.	<i>Elle eft faôulle.</i>	Zij is dronken.
<i>Grôffeur.</i>	Dikte.	<i>Il fe faôulle.</i>	Hij zuipt zig vol.
<i>Grôffeffe.</i>	Zwangerheid.	<i>Il fôulle.</i>	Hij ver-treedt.
<i>Impôfe.</i>	Belasting.	<i>La fôulle.</i>	Hèt gedrang.
<i>Tôt.</i>	Vroeg, tijdig.	<i>Il rôulle.</i>	Hij rôldt.
<i>Dépôt.</i>	Bewaar-ftêling.	<i>Ecrôulle.</i>	Schudding.
<i>Entrepôt.</i>	Stapel-plaats.	<i>De la bôurre.</i>	Koe-hair.
<i>Suppôt.</i>	Supoof.		
<i>Rôt.</i>	Gebraad.		
<i>Prévôt. (a).</i>	Provoost.		

<i>Il bôurre.</i>	Hij stamp-taan.	<i>Crôute.</i>	Kôrst.
<i>Il fôurre.</i>	Hij voerd.	<i>Vôute.</i>	Verwulft.
<i>Qu'il côurre.</i>	Laat hém loopen.	<i>Bôire.</i>	Drinken.
<i>Fôufe.</i>	Jaloers.	<i>Il côute.</i>	Hèt Kôft.
<i>Qu'ellocôufe.</i>	Laat zij naaiën.	<i>Il gôute.</i>	Hij proevt.
<i>Il piouffe.</i>	Hij stoot.	<i>F'ajoute.</i>	Ik voege bij.
<i>Âût, out.</i>	Auguftus.	<i>Pôutre.</i>	Balk.
<i>Chât.</i>	Prijs.	<i>Côutre.</i>	Kouter.
<i>Grât.</i>	Smaak.	<i>Il avôient.</i>	Zij hadden.
<i>Fôute.</i>	Abfolute, af-laaf.	<i>Il s'Chan-tôient.</i>	Zij zongen.
<i>Foute.</i>	Kamp-gevêgt.	<i>F'êtois.</i>	Ik was.
		<i>Polonôis.</i>	Pool, Polak.
		<i>Anglois. (a)</i>	Engels, Engels-man.

F. In watvoor woorden wórd de ó kórt uit-gesprooken?

A. In zulke als de vólgende.

<i>Hôtel.</i>	Hôv.	<i>Moi.</i>	Mij, ik.
<i>Hôtellerie.</i>	Stalling.	<i>Emploi.</i>	Bediening.
<i>Mode.</i>	Mode, Manier.	<i>Encor, en core.</i>	Nóg.
<i>Antipode.</i>	Tégen-voeter.	<i>Or.</i>	Nu.
<i>Eloge.</i>	Lôv.	<i>Ejfor.</i>	Vlugt.
<i>Horloge.</i>	Horologie,	<i>Tréfor.</i>	Schat.
	Uur-wérk.	<i>Il avoit.</i>	Hij had.
<i>Or déroge.</i>	Mén wijk-af.	<i>Il chantoit.</i>	Zij zong.
<i>Roi.</i>	Koning.	<i>Loin.</i>	Vêrr'.
		<i>Befoin.</i>	Nood-druft.

(a) Om de lange uit-fpraak van de o in die woorden klarer te toonen, pleeg men 'er eertijds een stomme o tusfchen te fchrijven gelijk *Impost, Toft, Suppôt, Prevost, &c.*

(a) Daar is 'er onder de Spraak-Konft-Schrijvers, die de Spélling, mèt de uit-fpraak willende veréénigen, en doen overéénftemmen, Schrijven *F'êtois, Fe-Chantôis, Polonôis, Anglois, &c.*

<i>Somme.</i>	Somma.	<i>Decoré.</i>	Vercierd.
<i>Pomme.</i>	Appel.	<i>Evaporé.</i>	Vervloogen.
<i>Couronne.</i>	Kroon.	<i>Bord.</i>	Rand, Oever.
<i>Confonne.</i>	Mède-kin- ker.	<i>Effort.</i>	Kragt.
<i>Castor.</i>	Castoor.	<i>Votre Servi- teur.</i>	Uw Dienaar enz.
<i>Butor.</i>	Domme- kragt.		

VAN DE VOCAAL:

U.

V. Wat klank heeft de u.

A. De u klinkt in de woordjes *un én um* als *eun én eum*. --- bij voorbeeld in *Commun*, (Gemeen.) *Humble*, (Nédrig.) spreek-uit *contmeun*, *beumble*.

V. Wórd de u wél eens mèt een zwaar accént ge-
tékend?

A. Ja: in 't bij-woord van plaats (adverbe de lieu) gelijk in *où allez vous?* (waar gaat gij?) *où êtes vous?* (waar zijt gij?)

V. Heeftze ook de eigenschap, datze, gelijk de andere Vocaalen in sommigen woorden *lang*, én in andere *kórt* wórd uit-gesprooken?

A. Ja.

V. In watvoor woorden wórdze *lang* uit-gesprooken?

A. In de vólgende.

<i>Bûche.</i>	Haring-buis.	<i>Cobûe.</i>	Land-ge- récht.
<i>Embûches.</i>	Strikken, laa- gen.	<i>FeDistribûe.</i>	Ik deel-uit.
<i>Ondebûche.</i>	Mén ver- jaagd.	<i>Plûie.</i>	Régen.
<i>Vûe.</i>	Gefigt.	<i>Trûie.</i>	Zéug.
<i>Tortûe.</i>	Schild-pad.	<i>Rûe.</i>	Straat.
		<i>Nûe.</i>	Wolk.

Hum

<i>Humble.</i>	Nédrig.	<i>Vous Fûtes.</i>	Gijl. waart.
<i>Lundi.</i>	Maandag.	<i>Nous Bûmes.</i>	Wij dronken.
<i>Defûnte.</i>	Overleedene.	<i>Coûter.</i>	Kósten.
<i>Mûre.</i>	Moer-bès.	<i>Patûse.</i>	Paufe.
<i>Cûrre.</i>	Snellen.	<i>Il refûse.</i>	Hij weigerd.
<i>Ceintûre.</i>	Górdel.	<i>Creûser.</i>	Uit-holen.
<i>Il voullûrent.</i>	Zij wilden.	<i>Coûrant.</i>	Loopend-wa- ter.
<i>Il s'ennûie.</i>	Hét verdriet hém.	<i>Aûtre.</i>	Ander.
<i>Je brûle.</i>	Ik brande.	<i>Faitûe.</i>	Mis-slag.
<i>Brûler.</i>	Branden.	<i>Haûteur.</i>	Hoogte.
<i>On brûlera.</i>	Mén zal branden.	<i>Trouûsse.</i>	Bondel.
<i>Temprûntes.</i>	Ik ontleen'.	<i>Pouûsser.</i>	Stooten.
<i>Nous Rectûmes.</i>	Wij ontvin- gen.	<i>Fouûdre.</i>	Bliksem.
<i>Nous ne pâûmes.</i>	Wij konden niet.	<i>Pouûdre.</i>	Kruid.
<i>Aûtre.</i>	Voor-téken.	<i>Coûdre.</i>	Naaién.
<i>Verûdre.</i>	Groente.	<i>Souûdre.</i>	Op-lóffen.
<i>Parjûre.</i>	Meineedig.	<i>Réfolûdre.</i>	Besluiten.
<i>On affûre.</i>	Mén verzé- kerd.	<i>Abfolûdre.</i>	Vrij Spreeken
<i>Stûse.</i>	Zang-Nimf.	<i>Diffolûdre.</i>	Verbreeken.
<i>Excûse.</i>	Uit-geslooten	<i>Mouûdre.</i>	Maalen.
<i>Incûse.</i>	In-geslooten.	<i>Mouûle.</i>	Móffel
<i>Rûse.</i>	List.	<i>Mouûler.</i>	Vórmén.
<i>Rûse.</i>	Listig.	<i>Crouûler.</i>	Trillen, beë- ven.
<i>Que je pâûse.</i>	Dat ik konde.	<i>Roûler.</i>	Róllen.
<i>Que je con- pâûse.</i>	Dat ik kende.	<i>Souûler.</i>	Zat-maaken.
<i>Qu'is accou- rûssent.</i>	Datzij liepen.	<i>Broutûer.</i>	Graafen.
<i>Qu'il fûit.</i>	Dat hij ware.	<i>Crouûte.</i>	Kórst.
<i>Qu'il mou- ra.</i>	Dat hij stier- ve.	<i>Veûte.</i>	Vervulft.
<i>Fûite.</i>	Fluit.	<i>Feûtre.</i>	Vilt.
<i>Vou fûtes.</i>	Gijl. laaft.	<i>Calfeûtrer.</i>	Kalfateren.
		<i>Netûtre.</i>	Onzijdig,
		<i>Oûtre.</i>	Neutraal.
		<i>Louûtre.</i>	Behalven.
		<i>Pouûtre.</i>	Otter.
			Balk.

f.

V. De woorden nu in welke de *u* lang wórd uit-gesproken, gezien hebbende, geef mij nu ook eens op, die woorden, waarin de *u* kórt moet uit-gesproken worden?

A. De *u* wórd kórt uit-gesproken in de volgende woorden.

<i>Bucher.</i>	Hout-schuur.	<i>Setremouffer.</i>	Op-springen.
<i>Debucher.</i>	Hét Wild	<i>Rouffin.</i>	Rós-héngst.
	vérjaagen.	<i>Couffin.</i>	Kuffen.
<i>Déluge.</i>	Zond-vloed.	<i>Secouffe.</i>	Schudding.
<i>Réfuge.</i>	Schuil-plaats.	<i>Recouffe.</i>	Rédдинг ver-
<i>Fuge.</i>	Réchter.		lósing.
<i>Ils fugent.</i>	Zij Réchten,	<i>Absurde.</i>	Verdagt.
	zij oorde-	<i>Hurler.</i>	Huilen, Bal-
	len.		ken.
<i>Fuger.</i>	Oordeelen.	<i>Brusque.</i>	Opvliegend,
<i>Refuger.</i>	Vlugten.		Driftig.
<i>Quir.</i>	Leer.	<i>Brusquer.</i>	Toefnaauwen
<i>Cuisine.</i>	Keuken.	<i>Il tua.</i>	Hij Doodde.
<i>Fuir.</i>	Vlieden.	<i>Sucer.</i>	Zúigen.
<i>Luire, Luir.</i>	Scheinen,	<i>Crucbe.</i>	Kruik.
	blinken.	<i>Couche.</i>	Kraam.
<i>Excuser.</i>	Verfchoonen.	<i>Trufe.</i>	Truffel, ook
<i>Refuser.</i>	Weigeren.		Aard-áppel.
<i>Recuser.</i>	Wraaken.	<i>Soufler.</i>	Blaafen.
<i>Puce.</i>	Vloéd.	<i>Rouge.</i>	Rood.
<i>Astuce.</i>	Loosheid.	<i>Inculquer.</i>	In-schérpen.
<i>La Prusse.</i>	Pruiffen.	<i>Seule.</i>	Alléén.
<i>Il fut.</i>	Hij was.	<i>Affurer.</i>	Verzékeren.
<i>Il vécut.</i>	Hij leefde.	<i>Fumer.</i>	Rookten.
<i>Houffe.</i>	Schabrak.	<i>Hupe.</i>	(Een Vogel.)
<i>Trouffe.</i>	Bondel.	<i>Perruque.</i>	Paruik, Pruiik.
<i>Houffoir.</i>	Hulst-bésem.	<i>Courir.</i>	Loopen.
<i>Mouffe.</i>	Kajuit-wag-	<i>Aumusse.</i>	Bont-vél.
	ter.	<i>Minute.</i>	Minut, oo-
<i>Emouffer.</i>	Stomp-maa-		genblik.
	ken.	<i>Cuver.</i>	Giften.

Luxe.

<i>Luxe.</i>	Pragt, Over-		ten, ook
	daad.		te bedde
<i>Vene.</i>	Vat, Afsch-vat.		leggen.
<i>Courber.</i>	Krommen.	<i>Buffle.</i>	Buffel.
<i>Source.</i>	Oorsprong.	<i>Bule.</i>	Bulle.
<i>Courge.</i>	Kalbas.	<i>Boule.</i>	Bal.
<i>Tuer.</i>	Dooden.	<i>Couler.</i>	Vloeiën.
<i>Je jouis.</i>	Ik geniete.	<i>Lune.</i>	Maan.
<i>Cube.</i>	Cubik, Zes-	<i>Coupe.</i>	Schaal.
	hoekig,	<i>Curé.</i>	Paap.
	Vierkant.	<i>Mourir.</i>	Sterven.
<i>Sacre.</i>	Suiker.	<i>Doute.</i>	Twyffeling.
<i>Mauche.</i>	Mond.	<i>Fleuve.</i>	Vloed.
<i>Cuacher.</i>	Te Boek zet-	<i>Couwer.</i>	Broeiën.

VAN DE VOCAALEN.

T.

1. Wat klank óf wat uit-spraak heeft de *y*?
2. Zij heeft dénzelvden klank als de *i*. -- mén gebruikt ze in de woorden, die van 't Grieks af-stammen; gelijk in *Mystere*, (Verborgenhéid.) *Syllabz*, (Letter-greep.); maar niet in *Roy*, (Koning.) *Loy*, (Wét.) *J'ay* (ik hebb'). want die Schrijft mén thús *Roi*, *Loi*, *J'ai*, &c.
1. Watvoor betékenissen heeft de *y* in 't Fransch?
- A.* 1. Is y een betrékkelijk bij-woord; *allez-y vous mé-*
ner. (Gaa 'er zélf na toe.)
2. Wórd ze gebruikt in de volgende Spreek-wijzen.

<i>Je n'ai rien à y répondre.</i>	Ik hebb 'er niets op te
	Antwoorden.
<i>Montez-y.</i>	Klim 'er op.
<i>Descendez-y.</i>	Gaa 'er in.
<i>Allez-y.</i>	Gaa 'er na toe.
<i>Touchez-y.</i>	Raak 'er aan.

Ara.

<i>Aprochez-y.</i>	Kom 'er bij.
<i>Je n'y prens point de part.</i>	Ik neem 'er geen deel.
<i>Mettez-y de l'Eau.</i>	Doe 'er water in.
<i>Je ne m'y entends pas.</i>	Ik verftaa 'er niet van.
<i>N'y a-t-il rien pour moi?</i>	Is 'er niets voor mij.
<i>Voilà un manchon mettez-y vos mains.</i>	Daar is een Mof fteek 'er uw' handen in.
<i>Le Pont est raccommodé, on y affe sûrement. &c.</i>	De Brug is gemaakt, mén kan 'er veilig overgaan.

V. Maar kund ge wél bewijzen dat deefe Lètter een Vocaal zij?

A. Daar is 'er die meenen dat deefe Lètter geen Vocaal zij; maar geféld zijnde, dat een Vocaal niet alleen enen klank van haar zélven moet kunnen geeven, maar zélvs een' Sijllabe maaken, en de y daartoe in staat zijnde, gelijk zulks blijkt uit de woorden *Yveau*, (Ypen-boom.) *Yvoire*, (Elpen-been.) *Yvre*, (Dronken.) &c. Zoo vraag ik óf dan de y niet mèt récht voor een Vocaal mag door-gaan?

VAN DE CONSONANTEN.

Eerstelijk de B.

A. Hoe wórd de eerste méde-klinker uit-gesproken.

A. Wanneer ze voor een' s óf voor een t staat, spreekt ménze bijna uit als een p. Gelijk zulks blijkt uit *Obscurcir*, (Verduifteren.) *Obferver*, (Betragten) *Obtenir*, (Verkrijgen.) zegt *Opfcurcir*, *Opferver*, *Optenir*?

V. Hoe klinktze op 't einde dér woorden?

A. Op 't einde van sommige woorden behoud zij haar

haar' klank, als in, *Moab*, *Oreb*, &c. — in andere is zij stom; gelijk in *Plomb*, (Loed.)

C.

V. Hoe wórd de c in 't Franfch uit-gesproken?

A. De c is stom voor een' andere méde-klinker; in, *Un broc*, (Een pul óf kan) *Cotignac*, (Kwee-vleefch) *Eftomac*, (Maag) *Tabac*, (Tabak) Spreek dan *Cotignac d'Orléans*, (Orléanfch kwee-vleefch) *Un broc de Vin*, (Een kan Wijn) uit, als, *un bro de vin*, *Cotigna d'Orléans*.

V. Klinkt de c ook in sommige woorden?

A. Ja: in *Sanctuaire*, (Heiligdom) én in *Oftroyer*, (Vergunnen). Zoo ook in *Bec*, (Bék) *Pic*, (hoogte Bérge) *Croc*, (Haak) *Duc*, (Hértóg) — Wèderóm is zij stom in *Contract*, (Verdrag) *Zègt* *Contrat*. — Zoo ook in *Donc*, uit-gefonderd wanneer dit woord een' réden begint; gelijk in

<i>Donc vous ne pretendez pas.</i>	Dérhalven begeerd gij niet.
<i>Cet Homme est un Animal.</i>	Alle Mènfchen zijn Dier.
<i>Donc Pierre qui est un homme, est un Animal.</i>	ren: érgo, dérfhalven Pieter die een Mènfch is, is een Dier.

V. Wórd dén klank dér r nooit verzagt?

A. Ja: voor a, o, u, wanneer mén een Comma, óf Cedille onder de c zèt, gelijk in de woorden *Graçon*, (Ys-Schol) *Façon*, (Manier) *Garçon*, (Jongen) *Leçon*, (Lés) *Raçon*, (Lós-géld) *Métzelaar* enz. in *ça*, *deça*. — Als méde in de werk-woorden *Nous plaçons*, (wij plaatfen) *Nous avançons*, (Wij vórdere)

V. Heeft de c ook wél eens dén klank dér g?

A. Ja: in de woorden *Secret*, (Geheim) *Secrétaire*, (Geheim-Schrijver) *Second*, (Tweéde) *Claude*, (*Glaudia*) enz. Spreek-uit *Segret*, &c.

V. Hoe klinken twé c's voor a, o, u?

A. Even als twé k's: in *Accabler*, (Over-laaden) *Accufer*, (Beschuldigen.) enz. Spreek-uit *Akkabler*, *Akkufer*.

V. Hoe klinkt *ch* in 't Fransch?

A. i. Klinkt *ch* als *k* in *Christ*, (Kristus) *Chrétien*, (Kristen) *Chretien*, (Kristendom) enz.

V. Komt *sch* in 't Fransch wél voor?

A. Ja: in de volgende woorden; *Schelin*, (Schelling) *Schismatique*, (Schools, Schoolastiek) *Schiasse*, (Over-ziener) *Scholie*, (Taal-kundige aantekening) enz.

V. Zijn 'er ook woorden die met *sc* begonnen wéden, én hoe klinken die?

A. Ja: daar is 'er veele; én hun klank is moeiéniégenoeg: in de eerst volgende moet ménze bijuit-spreken als *sch*

<i>Scabieuse.</i>	Schurftkruid.	<i>Scolopondre.</i>	Water-rups.
<i>Scabreux.</i>	Hóbbelig.	<i>Scorbut.</i>	Scheur-buik.
<i>Scalene.</i>	Ongelijk-zijdig.	<i>Scorbutique.</i>	Blaauw-schuitig.
<i>Scamonee.</i>	Purgeer-plant.	<i>Scorpion.</i>	Schórpíóen.
<i>Scandale.</i>	Ergernis.	<i>Le Scorpion.</i>	De Schórpíóen (H. mel-téken).
<i>Scandaleusement.</i>	Ergertelijke wijze.	<i>Scorfonere.</i>	Adder-kruid.
<i>Scandaleux.</i>	Aanfootelijk.	<i>Scrupuleux.</i>	Schroomágtig.
<i>Scandalifer.</i>	Ergeren.	<i>Scrupulateur.</i>	Onderzoeker.
<i>Se Scandalifer.</i>	Zig érgeren.	<i>Sculper.</i>	Uit-houwer.
<i>Scander.</i>	Vaersfen afmeetten.	<i>Scribe.</i>	Schriфт-geleerde.
<i>Scapulaire.</i>	Schoudermanteltje.	<i>Scrupule.</i>	Vrees, bekkommering.
<i>Scarification.</i>	Open-fnijding.	<i>Scrupule.</i>	Schrupel.
<i>Scarifier.</i>	Op-fnijden.		

<i>Scrupuleusement.</i>	Schroomágtiglijk.	<i>Sculpteur.</i>	Beeld-houwer.
<i>Scrutin.</i>	Bus, Bos.	<i>Sculpture.</i>	Beeld-houwkunde.

In de hier volgende wórd de *c* weinig gehoord.

<i>Scavamment.</i>	Geleerdelijk.	<i>Sceptre.</i>	Scépter, Rijks-Stav.
<i>Sciant.</i>	Geleerd, kundig.	<i>Sceu, Sgu,</i>	Geweeten (deelw.)
<i>Scivante.</i>	Geleerde.	(partic.)	
<i>Scivantas.</i>	Een Geleerde	<i>Le Spiage.</i>	Hét Zaage
	Gék.	<i>Sciastique.</i>	Heup-jigt.
<i>Sczair.</i>	Weeten-schap.	<i>Scie.</i>	Zaag.
<i>Sczau.</i>	Zégel.	<i>Scier.</i>	Zaagen.
<i>Sjel.</i>	Zégel.	<i>Sciemment.</i>	Voor-bedagtelijk.
<i>Sclerat.</i>	Boos-wigt.	<i>Science.</i>	Weeten-schap.
<i>Sclerateffe.</i>	Snoodheid.	<i>Scientifique.</i>	Hoog-geleerd.
<i>Sclie.</i>	Bezégeld.	<i>Scientifique-ment.</i>	Op een' diepzinnige wijze.
<i>Scller.</i>	Bezégelen.	<i>Scieur.</i>	Hout-zaager.
<i>Sclne.</i>	Toneel.	<i>Scion.</i>	Een Spruit.
<i>Sclure.</i>	Zaag-moolen		
<i>Sclure.</i>	Zaagers.		
<i>Sclitique.</i>	Aan alles twijffellende.		

Spreek-uit als *sa, se, si.* *Scavamment, Sclerat, Sier*

D.

V. Hoe wórd de *d* uit-gesproken?

A. Die Létter is op 't einde dér woorden stom: ge-
 in *Nud*, (Naakt) *Crud*, (Raauw) *Verd*, (Groen)
Coud, (Warm) *Bled*, (Koorn) *Pied*, (Voet)
Muid, (Mudde, Koorn-maat.)

V. Zou mén dan de *d* uit die woorden niet kunnen
 mén?

A. Wél uit *bled, pied, muid*; want die Schrijvt mén
blé,

blé, pié, mui; maar niet uit *nud, crud, vert-chaud*.

V. Hebt-ge nóg meêr van die lètter te zèggen?

A. Immers Ja: zij is stom in *Laid*, (Lélijk) *Froid*, (Koud). Maar wanneer een woord dat m. een Vocaal óf stomme *b* begint 'er op vólgt, d. wórd de *d* als een *t* aan-gebonden.

V. Geev daarvan Voorbeelden?

A. Bij voorbeeld *un laid Homme*, (een lélijk Man) *un froid Orateur*, (een koel Rédenaar.) Sprek- mén uit, als *un Lai-thomme*, *Un Froi-torateur*, & op dezélvde wijze spreekt mén uit *Second Artie*. (Twéde Afdeeling.)

V. Zijnder meêr Spreek-wijfen in wélke de *d* d. klank verkrijgt?

A. Ja wanneer mén vraagenderwijze, spreekt ge dit kan blijken uit de vólgende spreek-wijfen.

<i>Quand-irez vous?</i>	Wanneer zult gij gaan?
<i>Que vend-il?</i>	Wat verkoopt hij?
<i>Perd-il?</i>	Verlieft hij?
<i>Mord-elle?</i>	Bijt zij?
<i>Que répond-il?</i>	Wat antwoordt hij?
<i>Que prend-elle?</i>	Wat neemt zij?

Spreek alle deefe uit, éven als *Quan-tirez vous?*

V. Is dit een' Régel zonder uit-zondering.

A. Neen: want mén verzwijgtze in de vólgen- de spreek-wijfen.

<i>Il s'y prend un peu tard.</i>	Hij vangt 't wat laat aan.
<i>Il répond un peu Fier.</i>	Hij antwoordt wat tróef.
<i>Pied à terre. ou pié à terre.</i>	Voet aan Land.

Spreek-uit *il s'y pren un peu tard, il repon un peu fier*. --- *Fond en comble* (Geheel én al.)
Spreekt mén uit *Fon-ten comble*

F.

V. Hoe wórd de *f* in 't Fransch gebruikt?

A. De *f* wórd uit-gesprooken op 't einde van de vól- gende woorden *Fief*, (Leen) *Chef*, (Overste) *Soif*, (Dórst) *Veuf*, (Wéduwnaar). --- Maar zij is stom in *Cief*, (Sleutel) mén Schrijvt *Clé*; ook is ze stom in *Baillif*, (Hoofd-Officier) mén zègt *Bailli*.

V. Hoe klinktze in *Cerf*, (Hért)?

A. Daarin wórdze altijd uit-gesprooken: vooräl in deefe spreek-wijfen.

Fier à la mort du Cerf.

En Hért Dood-jaagen.

Un Cerf aux abbois.

En afgemat Hért.

V. Is 'er meêr van te zèggen?

A. Ja: zij klinkt ook in *Boeuf*, (Os) *Oeuf*, (Ei) enz. in 't enkelvoud, maar in 't meêrvoud van die woorden, wórd zij stom; gelijk in *des Boeufs*, (Os- sen) *des Oeufs*, (Eijeren) mén spreek uit *des beu, des eux*.

V. Maar heeftze ook somtijds dén klank van een *v*?

A. Ja altoos voor een' Vocaal: gelijk in *Neuf beures*, (Negen uren) *Neuf ans*, (Negen Jaaren) spreek- uit *Neuv-beures, Neuv-ans (a)*.

V.

(a) Ik geeve hier in bedénking, óf 't ook goed zou- de zijn, dat mén deefe woorden, mét een' *v* schree- ven immers zou dit verhinderen, dat onkundige daar- van geen *Neu-feures, én Neu-fans*, maakten; édoch tot hier toe zoo weinig ingang in onze Moe- der Taale. (schoon 'er reeds groote Taals-mannen voor- namen) hoe weinig zou ik in deefen uitrichten, zoo de stelling in 't Fransch wilde in-voeren, eerder 't ik mét Slichtenhórst, ik heb liever van deefe *Neu-korven af te blijven, op dat ik, in plaats van Ho- ven, met geene angels, en builen wórdte beloont.*

V. Moet mén évenwél niet zórgé draagen, om de -mèt de *v* niet te vermèngen?

A. Ja: voorál in zulke woorden, in wélke zij zó weinig verscheelen: gelijk in de vólgende *Le Fer* (Hèt Yser) *Le Ver*, (De Wórm) *Le Feu*, (Hèt Vuur) *Le Voeu*, (De Wénsch) *Il fera*, (Hij zal doen) *Verra*, (Hij zal zien) *Fin*, (Einde) *Vin*, (Wij Fendre, (Klooven, Klieven) *Vendre*, (Verkoop) *Fente*, (Scheur, Kloov) *Vente*, (Verkoop) enz.

G.

V. Hoe klinkt de *g* in 't Fransch?

A. In de woorden *ga*, *ge*, *gi*, *go*, *gu*, klinkt zó als *ga*, *je*, *ji*, *go*, *gu*, mén noemt-ze éven zó als mén 't woord *J'ai*, (ik hebb') uit-spreekt.

V. Behoudze altoos haar klank in *ga*, *go*, *gu*?

A. Neen: want wanneer een' Vrouwelijke *e* da tusschen geschreeven wórd, dan wórd *ga*, *ge*, *gu*, of *gea*, *geo*, *geu* als *ja*, *jo*, *ju*, uit-gesproken, mén hoore dit uit *Nous mangeons*, (Wij eten) *Je mangeai*, (Ik át) *Tu mangeas*, (Gij at) enz. Spreek-uit *nous manjans*, *je manjai*, *tu manjas*, &c.

V. In watvoor woorden komt ze voor *a*, *o*, *u*?

A. In *Gage*, (Pand) *Gorge*, (Keel) *Augure*, (Voor-téken) --- In *Guise*, (Leids-man) *Guérir*, (Genezen) *Guerre*, (Oorlog) enz. klinkt ze zéér schéer want mén spreekt uit *Ghise*, *Ghérir*, *Ghère*, &c.

V. Zijnder ook woorden in wélke de *g* stom is?

A. Ja: daar is 'er de vólgende. *Foug*, (Last) *Étang* (Vijver) *Fauxbourgs*, (Voor-steden) enz. zégt *J'ai Étang*, *Fauxbours* &c. --- op dezélvde wijze is 't stom in *Signer*, (Tékenen) *Signifier*, (Betékene) én in *Vingt*, (Twintig) Spreek-uit *Siner*, *Sinifier* *Vint*, &c.

V. Heeft de *g* wél eens dén klank van *k*?

A. Ja: in 't woord *Sang*, (Bloed) voor een toevóer

lik woord dat mèt een Vocaal begint, gelijk in, *un Sang échauffé*, (Een verhitt Bloed) Spreek-uit *Un Sang-kéchauffé*.

H.

V. Hoe klinkt de *b* in 't Fransch?

A. Die letter is in sommige woorden stom; gelijk in, *Les Hommes*, (De Mannen) *Une Heure*, (Een Uur) Spreek-uit *De zommes*, *Une eure*. --- Op dezélvde wijze is de *b* stom in *Christ*, (Kristus) *Rhetorique*, (Wél-spreek-kunde) *Théologie*, (Gód-geleerdheid) *Thésor*, (Schat) *Théâtre*, (Toneel) --- Zoo ook in *Philosophe*, (Filosoof) *Épitaphe*, (Grav-schrift) *Triompher*, (Zége-praalen) in de drie laatste woorden klinkt *pb* als *f*.

V. Zonder ook woorden in wélke de *b* wórd uit-gesproken?

A. Ja: daar is 'er veele.

V. Kund ge die wél agtervólgens op-noemen?

A. Ja: én dit zal ik zoo naauwkeurig mogelijk trachten te doen.

Ha!	Ha!	Halle.	Hal.
Hacier.	Zwétsen, Snórken.	Hallebarde.	Hallebaard.
Hacher.	Hakken.	Halebran.	Halve-End- vogel.
Habr.	Bijl.	Halcret.	Bórst-Harnas.
Hazard.	Nórs, Stuurs.	Haléner.	Ruiken, Neu- sen.
Hate.	Haaten.	Halster.	Hijgen.
Hate.	Héggé.	Haliar.	Dikke haag.
Hallen.	Lap, Vód, Slét.	Haller.	Een Schip preiën.
Haut.	Klooster- hémd.	Halte.	Stil-stand.
Hille.	Steekende Zon.	Hameau.	Buurt, Ge- hugt.
Hilbreda.	SóldaateWijv	Hampe.	Steel, Stav.
		C 4	Ha-

40 VAN DE CONSONANTEN.

<i>Hanap.</i>	Nap, Schaal.	<i>Haubant.</i>	Malie-hémé
<i>Hanche.</i>	Heup.	<i>Hôve.</i>	Bleek, mage-
<i>Hanneton.</i>	Een Tór, Mo- lenaar.	<i>Havre.</i>	Scheeps-ha- ven.
<i>Hanter.</i>	Verkeeren.	<i>Havre-Sac.</i>	Haver-zak, Knap-zak.
<i>Hapelourde.</i>	Valfche Dia- mant.	<i>Haut.</i>	Hoog.
<i>Haper.</i>	Op-snappen.	<i>Hauſſe-col.</i>	Ring-kraag.
<i>Haquenee.</i>	Tèl-paerd.	<i>Hazard.</i>	Geval, Kar-
<i>Haquet.</i>	Ról-wagentje	<i>Hé!</i>	Hoe! wat!
<i>Hareng.</i>	Haring.	<i>Héatme.</i>	Hélm,
<i>Harangue.</i>	Aan-spraak.		Stórm-hoed
<i>Haras.</i>	Paerde kwee- kerije.	<i>Hem!</i>	Hém! kom hier eens.
<i>Harceler.</i>	Aan wérk hélpen.	<i>Hennir.</i>	Runnikken.
<i>Harder, ba- biller.</i>	Kleeden.	<i>Hérait.</i>	Wapen-draa- ger.
<i>Hardes.</i>	Kleederen.	<i>Hére.</i>	Onweers-va- gel.
<i>Hardi.</i>	Stoutmoedig.	<i>Hernie, ber- gne.</i>	Navel-breuk
<i>Haricot.</i>	Hutspot.	<i>Hériffer.</i>	Rijſen, over- énd ſtaan.
<i>Haridelle.</i>	Slégt paerd.	<i>Hériffon.</i>	Egel.
<i>Horlequin.</i>	Pótie-maaker	<i>Héron.</i>	Reiger.
<i>Harmois.</i>	Paarde tuig.	<i>Hérés.</i>	Héld.
<i>Haro.</i>	Geroep.	<i>Herſe.</i>	Egge.
<i>Harpe.</i>	Harp, Speel- tuig.	<i>Hêtre.</i>	Eiken-breed- blad.
<i>Harpie.</i>	Roov-Vogel.		Klónpen.
<i>Harpon.</i>	Priem.	<i>Heurter.</i>	Uil, Nagt- uil.
<i>Haraffar.</i>	Af-mattén.	<i>Hibou.</i>	Affchuwe- lijk.
<i>Háſe.</i>	't Wijvje van eenen Haas.	<i>Hideux.</i>	Hei-blók.
<i>Hâte.</i>	Haaft.	<i>Hie.</i>	Eere-trap, dening.
<i>Haubant.</i>	Hoofd-Tou- wen.	<i>Hirachi.</i>	
<i>Háie.</i>	Boere Hei- ning.		
<i>Haubergeon.</i>	Malie-rókje.		

VAN DE CONSONANTEN. 41

<i>Hic.</i>	Kaart-spél mèt driën.	<i>Houlette.</i>	Hérders- Stav.
<i>Hica.</i>	Hoca Spél.	<i>Houpe.</i>	Kwispel, Kwaft.
<i>Hicber.</i>	Schudden.	<i>Houpelande.</i>	Lange Reis- rók.
<i>Hicbet.</i>	Kinder-bèll'.	<i>Hource.</i>	Befaars-bras.
<i>Henri.</i>	Héndrik	<i>Houſpiller.</i>	Bij de lurven vatten.
<i>Hétau.</i>	Houweel.	<i>Houſſe.</i>	Schabrak.
<i>Héla!</i>	Hola! hou op.	<i>Houx.</i>	Hulft.
<i>Hollande</i>	Hólland.	<i>Hubert.</i>	Huibrégt.
<i>Holland</i>	Zee-kreeft.	<i>Huche.</i>	Bak-tróg?
<i>Hongrie.</i>	Hongarijen.	<i>Huie.</i>	Gefchreeuw.
<i>Hongre.</i>	Ruin.	<i>Huguenot.</i>	Hugenoor.
<i>Honte.</i>	Schaamte, Schande.	<i>Huette, bu- lotte.</i>	Steen-úil.
<i>Houquet.</i>	Hik.	<i>Humer.</i>	In-zuigen.
<i>Houqueton.</i>	Livreí-Kafak.	<i>Hune.</i>	Marſch.
<i>Houven.</i>	Hórt, Stoot.	<i>Hupe.</i>	Hóppe.
<i>Hout.</i>	Buiten, uit,	<i>Hure.</i>	Zwijns- hoofd.
<i>Houais.</i>	Uit-geſon- dert.	<i>Hute.</i>	Sóldaate hut.
<i>Hute.</i>	Draag-kórv.	<i>Hurler.</i>	Huilen.
<i>Houblon.</i>	Hóp.		
<i>Huce.</i>	Schoffel-hak.		
<i>Huis.</i>	Vinnige Gólv.		

J óf Jé.

Wat hébtge omtrent deefe Conſonant te zéſſen?
 Alleenlijk dit. --- Datze voor de Vocaalen klinkt
 óf *J'ai*, in de woordjes *Ja, Je, Ji, Jo, Ju*, --
 Men hoore dit uit de volgende voorbeelden, *Jar-*
de, (Tuin, Hóv.) *Jetter*, (Wérpen) *J'irai*, (Ik
 zal gaan) *Joli*, (Mooi) *Jurer*, (Vloeken, Zwee-
 ren).

L.

V. Wat uit-spraak heeft de *l* in 't Fransch?

A. Zij heeft den klank van *u* in de woorden *Col* (Hals) *Licol*, (Halstjer) *Mol*, (Week) *Fol*, (Zak) *Sol*, (Stuiver) mèn spreekt uit én schrijft die woorden mèt *u*, *cou*, *licou*, *mou*, *fou*, *sou*, &c. (a).

V. Is dit een' Régel zonder uit-zondering?

A. Neen: want mèn schrijft én spreekt uit, *le col de la Vessie*, (De hals van de blaas) *Le col de la matrice*, (De hals van de Lijv-moeder).

V. In watvoor woorden behoud de *l* haar klank?

A. In *Mal*, (Kwaad) *Sel*, (Zout) *Fil*, (Gaarschap) *Vil*, (Slégt) *Subtil*, (Behéndig) *Exil*, (Ballingschap) *Civil*, (Beleefd) enz.

V. In watvoor woorden is de *l* stom?

A. De *l* is stom in *Cbenil*, (Honden-Huis) *Baril*, (Vaasje) *Nombri*, (Navel) *Percil*, (Pietercéll) *Fusil*, (Snaphaan) *Sourcil*, (Wenk-brauw) *Outil*, (Gereedschap) *Saoul*, (Dronken) *Gentils-homme*, (Edel-luiden). --- Spreek-uit *chent*, *bart*, *nombri*, *outil*, *percil*, *fusil*, *sourcil*, *solt*, *genti-zommes*, &c.

V. Spreekt mènze ook uit in de pérsoonlijke vóórnaam-woorden *Il*, (Hij) *Ils* (Zij)?

A. Neen: daarin is ze stom, want *Il fait*, (Hij doet) *Ils font*, (Zij doen) spreekt mèn uit, *i-fait i-font*. Desgelijks is ze stom in *Quelqu'un* (iemand) in *Fils* (Zoon) én in *Pouls*, (Póls) laat in 't uit-spreken de *l* uit én zégt *Que-qu'un*, *Fis*, *Pous*, &c.

V. Wanneer twé *l* bij malkander staan, wórden dan beide uit-gesprooken?

(a) Zulke woorden vindenwe ook in onze Neêr-duitsche Taale. -- Immers de woorden die mèn certijde mèt *l* schreef als *Gólt*, *Hólt*, *Zólt*.--- Schrijft mèn tans *Goud*, *Hout*, *Zout*.

A. Neen: dan laat mèn maar ééne hooren; gelijk, in *Illégitime*, (On-wèttig) *Illusion*, (Zin-spèeling) *Argille*, (Klei) *Ville*, (Stad) *Mille*, (Duifend).

V. Is 't dan wél noodig dat mèn beide de *l* daarin behoude?

A. De eerste kan mèn vrijelijk schrijven *Ilégitime*, *Illusion*, *Argile*. --- Maar in *Ville*, (Stad) moet mèn de twé *l* behouden, om 't niet te vermengen mèt het toevoeglijk woordje *Vile*, (Slégt) én in *Mille*, (Duifend) t'er onderscheiding van *Mile*, (Mijl).

V. Zijnder évenwél ook woorden, in wélke de twé *l* wórden uit-gesprooken?

A. Ja: maar dan hebben zij een' vloeibaare óf vogtig-ge klank (*Son liquide*) gelijk in deese woorden. *Fille*, (Dóchter) *Piller*, (Plonderen) *Aiguille*, (Naald) *Ailleurs*, (Elders) *Meilleur*, (Béter) *Feuille*, (Blad) *Ceuillir*, (Plukken) *Fuillet*, (Julij) *s' Agenouiller*, (Neder-knielen). De twéde *l* moet als *j* klinken; en voorbeeld spreek-uit *Filje*, *Piljer*, *Aiguilje*, *Ailjeurs*, *Meiljeur*, *Feuilje*, *Ceuiljir*, *Fuillet*, *s' Agenouiljer*.

M.

V. Watvoor klank heeft de *m*?

A. De *m* heeft den klank van *n* voor *b*, *n*, *p*. -- bij voorbeeld, in *Membre*, (Lit óf Lédemaat) *Colonne*, (Zuil) *Emporter*, (Wég-voeren) *Exempt*, (Bevrijd) *Prompt*, (Vaerdig) enz. Spreek deese woorden uit *Membre*, *Colonne*, *Emporter*, *Exempt*, *Prompt*.

V. Wanneer twé *m* bij malkander in één woord voorkomen, hoe klinken die dan?

A. Zij klinken niet beide, mèn laat de eene maar een weinig hooren; want *Innédiat*, (on-middelk) *Immóbile*, (On-beweeglijk) *Homme Comode*, (Gemaklijk Man) spreekt mèn uit *I-médiat*, *I-móbile*, *Home Comode*, &c.

V. Zou mèn de woorden *Dammer*, (Verdoemen) *Con-*
dam-

damner, (Veroordeelen) *Solemnel*, (Opentlijk) *Colonne*, (Zuil) niet met *twé nn*, gelijk *Danner*, kunnen Schrijven?

A. Veele hebben dit reeds gedaan, én de klank dier woorden, wórd daardoor mérklijk verzagt.

V. Hoe wórd de *n* op 't einde dér woorden uitgesproken?

A. Even als een' *n*; want *Faim*, (Honger) *Non*, (Naam) *Parfum*, (Geurige reuk). Spreekt mén uit: *Fain*; *Non*, *Parfun*.

V. Gaat dat altijd door?

A. Neen; zij blijft als *n* klinken in de Naamen van Steden. --- Als in *Jerusalém*, *Róterdam*, *Haarlem*, enz. --- in de eige naamen, -- als in *Ammon*, *Emmanuel*, *Edom*, *Sichem*, *Abraham*, enz. --- én in de vólgende woorden *Amnistie*, (Algemeene Vergeevenis) *Hymne*, (Lóv zang) *Indemniser*, (Vrijhouden) én in 't woordje *Hém*.

N.

V. Wat klank heeft de *n*?

A. De *n* klinkt als *u* in de woorden *Convent*, (Klooster) *Marmontier*, (Mompelaar) --- édoch men Schrijvtze rans *Couvent*, *Marmoutier*.

V. Hoe wórdén *twé n* bij elkander staande uitgesproken?

A. Wanneer een *a* voor *twé n* komt, dan hoord mén in de uit-spraak maar een' *n*, gelijk in *Année*, (Jaar) *Annuel*, (Jaarlijks) *Anneau*, (Gladde ring) *Danner*, (Verdoemen) *Condanner*, (Veroordeelen) mén spreekt uit *Anée*, *Anuel*, *Anneau*, *Daner*, *Condaner*, enz. --- daar is 'er ook veele die maar een' *n* laaten hooren in 't uit-spreken van de woorden *Donner*, (Geeven) *Tonner*, (Donderen) *Personne*, (Persoon). Dóch hieróp naauwkeurig létende zal mén de *twéde n* ook ontdekkén.

V. Maar hoe wanner een *i* voor *twé n* komt?

A. Dan is 't éven 't zélfde, want *Innocent*, (Onnosel On-schuldig) *Innombrable*, (On-telbaar) *Innover*, (In-voeren) enz. spreekt mén uit *I-nocent*, *I-nombrable*, *I-nover*, &c.

V. Wat klank heeft *n* op 't einde dér woorden?

A. Dészélvs klank is zéér mociélyk; zij maakt een weér-galmend geluid in zélfstandige Naamen; gelijk in *Amén*, (Hét zij zoo) *Examén*, (Onderzoek) *Hymén*, (Trouw, Echt-Verbond) enz.

V. Wanneer een toevoeglijk-óf een vóórnaam-woord, dat met een' *n* uit-gaat voor een zélfstandigen Naam, die met een' Vocaal óf stomme *b* begint gevonden wórd, hoe wórd de *n* dan uit-gesproken?

A. Dan bind de *n* zig aan 't vólgende woord, én op die wijze hoord mén *twé n*; bij voorbeeld.

<i>Un bon Ami.</i>	Een goede Vriend.
<i>Mon Amiable Maître.</i>	Mijn Vriendelijke Meeſter.
<i>Un Eternel Adieu.</i>	Een eeuwig Afscheid.
<i>Ton Epée.</i>	Uw Dégen.
<i>Son Habit.</i>	Zijn Kleed.
<i>Un certain Homme.</i>	Een zéker Man.
<i>Aucun effet.</i>	Geene uit-wérking.

Spreek alle deese Spreek-wijzen dus uit. *Un bon-nami*, *mon-namiable maître*, *ton-népée*, *son-nabit*, &c.

V. Wanneer hèt bij-woord *Bien*, (Wél) aan een bijvoeglijk-, aan een wérk-woord óf aan bij-woorden die met een' Vocaal, óf stomme *b* beginnen, gevoegt is, hoe wórd de *n* dan uit-gesproken?

A. Even als boven: zie hiervan Voorbeelden.

<i>Bien heureux.</i>	Wél-gelukzalig.
<i>Bien entendu.</i>	Wél-verſtaan.
<i>Bien honnêtement.</i>	Zéér Eerlijk.

Spreek-uit *bien-neureux*, *bien-nentendu*, *bien-nonnêtement*.

V. Hebt ge daarvan nóg meêr voorbeelden?

A. Ja: de *n* wórd op dezêlvdê wijze uit-gesprooken in de vólgende spreek-wijfen

<i>Divin Esprit.</i>	Góddelijke Geest.
<i>Malin Esprit.</i>	Boofse Geest.
<i>Je n'ai rien à faire.</i>	Ik hebb' niets te doen.
Spreek-uit <i>Divain-nesprit, Malain-nesprit,</i>	
<i>Je n'ai rien n'a faire.</i>	

V. Een woord dat in 't Mannelijke mèt *ain*, én in 't Vrouwelijke geschreeven?

A. Dan wórd de *n* van de voorgaande *i* af-gesneeden én aan een vólgende *e* gebonden, dus wórd *van Cousin*, (Neev) *Coufi-ne*, (Nigt) van *Mutin* (Kóppig) *Muti-ne*, (Kóppige) van *Romain*, (Romein) *Romei-ne*, (Romeinche) van *Certain*, (Zéker) *Certai-ne*, (Zékere) enz.

P.

V. Hoe klinkt de *p* in 't Fransch?

A. Zij heeft haar' eigen klank in de vólgende spreek-wijfen, *J'ai acheté de bon drap*, (ik hebb' goed Laken gekógt) *Du Drap excellent*, (uitsteekend goet Laken,) maar nooit klinkt ze in 't meêrvouwd of vóór een Consonant.

V. In watvoor woorden is de *p* stom?

A. De *p* is altoos stom in *Loup*, (Wolv) *Siróp*, (Stroop) *Champ*, (Véld) *Camp*, (Léger) *Baptême*, (Doopt) *Baptiser*, (Doopen) *Baptistere*, (Doopt-Boek) *Pisane*, (Garsten-water) *Pseume*, (Psalm) *Sept*, (Zeven) *Septième*, (Zévende, enz. — Spreek-uit *Les Siró, Chan, Can, Batême, Batiser, Batistere, Pisane &c.* (Deese laatste woorden schrijft mên ook zonder *p*.) als *Set, Set-tième.*

V. Hebt-ge nóg meêr zulke woorden?

A. Ja: zij is ook stom in *Temps*, (Tijd) *Corps*, (Lighaam) *Prompt*, (Vaerdig) *Exempt*, (Bevrijd) — mên schrijft zonder *p*, *Tems, Promt, Exemt, &c.* zij is ook stom in *Noces*, (Bruilóft) mên schrijft *Neces.*

V. In watvoor woorden klinkt de *p*?

A. De *p* wórd uit-gesprooken in *Cep*, (Wijnstók) *Galop*, (Volle rén) *Rapt*, (Schaaking) als ook in *Baptimal*, (Doopt-goed) *Psalmiste*, (Psalmist) *Psalmier*, (Psalm-zingen) *Psautier*, (Psalm-boek) *Septante*, (Zéventig) *Septuagenaire*, (Zéventig-jaari) *Septembre*, (Septémber) *Septentrion*, (Noorden) *Exemption*, (Bevrijding).

V. Hoe klinkt *ph* in 't Fransch?

A. *ph* klinkt in 't Fransch als *f* — in *Philosophie*, (Wijs-begeerte, of Wijs-gierige Weetenschap) *Philosophe*, (Wijsgeer, Wijs-begeerige, Begeerige naar Wisheid, Wijs-gierige, Wijsfeling) *Phoenix*, (Fénix) in deese woorden moet mên *ph* behouden. — maar mèt *F* kan mên schrijven, *Frénésie*, (Dolheid) *Frenétique*, (Krank-zinnig) *Fantasties*, (Invallen) *Fantasmé*, (Schim) *Fantasque*, (Kórzelt-hoofdig) enz.

Q.

V. Hoe klinkt de *q* in 't Fransch?

A. Als *k*: want *qua, que, qui, quo, quu*, spreekt men uit als *ka, ke, ki, ko, ku.*

V. Verándert die klank nooit?

A. Ja tóch; want in de vólgende woorden klinkt *qua* *Qua*; (Voorbeelden) *Aquatique*, (Waterágtig) *Quadragesimaire*, (Veertig-jaari) *Quadragesime*, (De Zondag in de Vasten) enz. spreek-uit als of *et stond* *Acquatique, Couadragesimaire, Couadragesime*. — op dezêlvdê wijze klinkt zij in *Equateur*, (Evenaar) én in *Statuë equestre*, (Stand-beeld).

V. Hoe klinkt de *q* op 't einde der woorden?

A. Zij is stom op 't einde van 't woord *Coq*. (Haan) én

en *Cinq*, (Vijf) wanneer op die beide woorden een Consonant volgt; gelijk in *Coq-d'inde*, (Kalkoesche-Haan) *Cinq Femmes*, (Vijf Vrouwen) spreekt uit als of 'er stond *Co-d'inde*, *Cin-femmes* &c. --- maar wanneer 'er een' Vocaal op volgt, of dat de woorden op haar zélfen wórdén uit-gesproken, dan spreekt mên de *q* uit. --- Zoo klinkt dan *coq* én *cinq*, als *cok*, én *cynk*. --- én *cinq-enfans*, als *cynkanfan*.---

R.

V. Hoe klinkt de *r* in 't Fransch?

A. Dan eens laat mên ze hooren, dan eens verzwijgt mên ze.

V. Wanneer laat mên ze hooren?

A. In de volgende woorden. --- *Car*, (Want) *Mer*, (Zee) *Eclair*, (Weêr-licht) *Soir*, (Avond) *Recevoir*, (Ontvangen) *Désir*, (Verlangen) *Amour*, (Liefde) *Pudeur*, (Eerbaarheid) *Leger*, (Ligt) *Amer*, (Bitter) *Cher*, (Duur) *Cancer*, (Kreft) *Hiver*, (Winter) *Enfer*, (Hél) *Lucifer*, *Jupiter*, enz.

V. In watvoor gelégenheden meêr spreekt mên de *r* uit?

A. 1. In de woorden in *oir*, die meêr dan eene Syllabe hebben; bij voorbeeld in *Miroir*, (Spiegel) *Dortoir*, (Slaap-vertrêk) *Mouchoir*, (Neus-doek) ook in alle de wêrk-woorden in *Oir*, gelijk *Avoir* (Hébben) *Pouvoir*, (Konnen' of Kunnen) enz.

2. In de woorden in *eur*, van wêlké mên een Vrouwelijke Naam kan maaken, gelijk in *Parleur* (Praater) *Parleuse*, (Praatster) *Procureur*, (Procureur) *Procureuse*, (Procureurs Vrouw) enz. --- ook spreekt mên de *r* uit in *Seigneur*, (Heer) *Serviteur*, (Dienaar) in *Chanteur*, (Zinger) én in *Boutevin* (Zuiper of Drinker).

V. Wanneer wórd de *r* al vérdér uit-gesproken?

A. Wanneer op een Wêrk-woord van de eerste, tw

de, of derde tijd-voeging, een woord volgt, dat met een' Vocaal begint, dan wórd de *r* uit-gesproken; bij voorbeeld, in

<i>Parler avec quelqu'un.</i>	Mét iemand spreekén.
<i>Être un Honnête homme.</i>	Een eerlijk Man dienen.
<i>Recevoir un présent de ba-</i>	Een Pille-gift ontvangen.
<i>lance.</i>	

Spreek-uit *Parlé-avec*, *Servé-run*, *Recevoi-run*, enz.

V. Wanneer verzwijgt mên de *r*?

A. *Arfelijk* in de wêrk-woorden van de eerste én tweedetijd-voeging, wanneerze op haar zélfen wórdén uit-gesproken; want *Parler*, (Spreeken) *Servir*, (Dienen) enz. Spreekt mên uit *Parlé*, *Servi*.

Ten Twéden is de *r* stom op 't einde van de volgende woorden; *Singulier*, (Enkelvoud) *Plurier*, (Meêrvoud) *Familier*, (Gemeenzaam) *Régulier*, (Regelmatig). Spreek-uit *Singulié*, *Plurié*, *Familié*, *Regulié*, enz.

V. Wanneer al vérdér.

A. De *r* wórd ook uit-gesproken.

Ten Derden in alle zélfstandige Naamen in *er*, én *er*, wanneerze meêr dan eene Syllabe hebben; gelijk in *Danger*, (Gevaar) *Horloger*, (Horologie-maker) *Etranger*, (Vrémdeling) *Acier*, (Staal) *Maitre*, (Ambagt) enz. Spreek-uit *Dangé*, *Horlogé*, enz.

V. Wanneer is de *r* nóg vérdér stom?

Ten Vierden: De *r* is altoos stom, in 't meêrvoud-woordén; gelijk bliken kan uit *Les Officiers*, (Officieren) *Les Conseillers*, (De Raads-heeren) *Les Fermiers*, (De Págers) *Des Menuisiers*, (Schn-wêrkers) *Des Epiciers*, (Kruideniers) *Des Candeliers*, (Kandelaaren) enz. Spreek de *r* uit als *és* of *é*. *Les officiés*, of *Officiés*.

Ten Vrijden. In de woordjes *notre*, én *votre*, in de volgende spreek-wijzen: *Notre Seigneur*, (Ons Heer) *Votre Serviteur*, (Uw' Dienaar) *Quatre Pistoles*, (Vier Pistoolen) enz. Spreek-uit *Not-Seigneur*, *Vot-Serviteur*; *Quat-Pistoles*. ---

S.

V. Hoe wórd de *s* uit-gesproken?

A. Tusschen twé Vocaalen klinkt zij als een *z*; voorbeeld in de volgende woorden, --- *Maison* (Huis) *Oser*, (Durven) *Baiser*, (Zoenen). *Désirer* (Verlangen) *Pefer*, (Weegen) *Raser*, (Scheeren) *Saison*, (Jaargetije) enz. Spreek-uit *Maizon*, *Oser-Baiser*, enz. (a)

V. Hoe klinkt de *s* aan 't begin van een woord?

A. Aan 't begin van een woord heeft de *s* haar eigen klank; gelijk in *Salut*, (Heil) *Selon*, (Agter-wegens) *Soleil*, (Zon) *Subit*, (Schielijk) enz. --- maar zij is stom aan 't begin van 't woord *Schiff* (Scheuring) én dergelijke meêr, mén zegt *Cette*.

V. Hoe klinkt de *s* in de woorden daar 't voor-zet-*trans* voor-komt?

A. Daarin klinkt *s* éven als in de bovenste woord-zagt gelijk een' *z*; want *Transiger*, (Verdrag) *Transaction*, (Willig-Verdrag) *Transition*, (Overgang) *Transitif*, (Overgaande) én *Transitoire* (V.

(a) Deese Spélling verkies' ik ook in 't Duitsch. Want waaróm zou onze *s* tusschen twé Vocaalen niet zagt klinken? én dus schrijv' ik *huisen*, *leesen*, *lesen*, *huisen*, *pluisen*, *wijse*, *knijfen*, enz. --- Behoudende dit mét geene bewijzen te staaven, want we schrijven zoo, én doorgaans ziet mén deese spélling in de Overzettingen onzer Bijbels.

gankelijk) enz. Spreekt mén uit als *Tranziger*, *Transaction*, &c.

V. En hoe in de woorden daar hêt voor-zetfel *pré* voor-komt?

A. Daarin wórdze schêrp uit-gesproken; als in *Présence* (Voor-zitting) *Présentir*, (Voor-gevoelen) *Présentiment*, (Voor-gevoel) *Présience*, (Voor-kennis) *Présupposer*, (Verönderstellen) *Présupposition*, (Verönderstelling). Spreek ook zoo uit *Monopole*, (Woord van één' letter-greep) én *Parasol*, (Vuur, óf Zonne-schèrm (a).

V. Is dit zonder uit-zondering?

A. Neen: want in de volgende woorden wórd de *s* zagt, gelijk de *z* uit-gesproken.

<i>Présence.</i>	Tégenwoordigheid.	<i>Présentation.</i>	Benoeming.
<i>Présent.</i>	Gefchênk.	<i>Présentement.</i>	Nu, tégenwoordig.
<i>Présente.</i>	De tégenwoordige.	<i>Présenter.</i>	Vertoonen.
		<i>Préservatif.</i>	Behoed-middel.

Pre-

(a) De Schrijver van een wêrkje genaamt *Les Principes de la Langue Française*, is twijffelen omtrênt deese woorden; hij zegt pag. 23. La raison que je fais sur les mots *Résurrection*, et *Présenter*, me fait douter si l'on ne devoit pas doubter des *s* aux mots semblables, composés des prépositions *pré*, & écrire ainsi *présentir*, *présupposer*, *présentement*, &c. --- Wat hier van zij, ik vind' *présentiment*, *présentir*, bij *MARIN* mét twé *s* gespéld, én wat *présentement* betrêft, daarin komen alle Spraak-Konst-woorden overéén; hêt bovenste diend alleen om dén letter bijzondere spijsje op te difschen, hij neeme wat *présenter* sijnake, ik voor mij wênschte om dén keur niet van *présentement* te waken. SLICHTENHORST Géld. Gesch. W. B. pag. 34.

<i>Preserver.</i>	del. Behoeden, Bewaaren.	<i>Presidiale-</i> <i>ment.</i>	Na de wijze dér Provinciaale Geréchts-ho- ven.
<i>Presidence.</i>	Voor-zitter- schap.		
<i>President.</i>	Président.	<i>Presomptif</i>	Naafté Eri- genaam.
<i>Présider.</i>	Voor zitten.	<i>(bérítter).</i>	Giffing.
<i>Présidial.</i>	Provinciaal Geréchts-hóv	<i>Presomption.</i>	

V. Hoe klinkt de *s* in de woorden in *isme*?

A. Zeër seerp: gelijk mén kan hooren uit *Schisme* (Scheuring) *Catechisme*, (Katechismus) *Sophisme* (Verftrik-réden) *Paganisme*, (Heidendom). *Pagme*, (Pausdom) *Aphorisme*, (Konst-régel) enz.

V. Zijnder ook dérgelijke woorden meêr, in wê de *s* zo wórd uit-gesprooken?

A. Ja: de *s* wórd op dezélvde wijze uit-gesprook in de woorden *Cataplasme*, (Zagte Plaaster-p) *Casuíste*, (Roomsch Góð-geleerde) *Escarbouc* (Karbonkel) *Esturgeon*, (Steur) *Presque*, (Bij) enz. Edóch van deese woorden zullen we om naauwkeurigheid een' Lijst op-geeven.

V. Hoe wórd de *s* op 't einde dér woorden uit-sprooken?

A. Wanneer op een woord dat mét een *s* eindigt, é ander woord vóigt, dat mét een' Vocaal, óf ston *b* begint, dan wórd de *s* als een *z* aan dat v gende woord gebonden; gelijk dat uit deese v beelden bliken kan.

<i>Des bons Amis.</i>	Goede Vrienden.
<i>Les bonnes Oeuvres.</i>	De goede Wérken.
<i>De Mechans habits.</i>	Slégte Kleederen.
Spreek-uit de <i>Bon-zamis</i> , <i>les Bonnez-œuvres</i> , de <i>Mechan-zabits</i> .	

V. Gaat dit altijd vast door?

A. Neen: de *s* is stom op 't einde van de vólgende woorden, *Sacs*, (Zakken) *Chefs*, (Overstons) *Cru-*
sacs, (Wreedhédén) *Desseins*, (Voorneemens)
Métiers, (Ambagten) enz. én in de vólgende
Spreek-wijfen.

<i>Des Sacs ouverts.</i>	Opene Zakken.
<i>Des Chefs invicibles.</i>	On-överwinnelijke Over- stons.
<i>Des Cruautés inouïes.</i>	On-gehoorde Wreedhédén
<i>Des desseins Etranges.</i>	Vréemde voorneemens, óf oogmérken.
<i>Des Métiers incommodes.</i>	Moeiëlijke Hand-wérken.
Spreek deese alle uit, op deese wijze, <i>des Sac-ouverts. &c.</i>	

V. Zijnder ook woorden op wier einde de *s* nooit wórd uit-gesprooken?

A. Ja: én die woorden zijn de vólgende

<i>Canelas.</i>	Houwer.	<i>Matras.</i>	Distileer- vlés.
<i>Mattas.</i>	Marrás.		Nicolaas.
<i>Paras.</i>	Rommel-zoð.	<i>Nicolas.</i>	Wénkbrauw
<i>Rubis.</i>	Schaap.	<i>Sourcis.</i>	Robijn.
<i>Quis.</i>	Raam.	<i>Rubis.</i>	Taf.
<i>Quis.</i>	Geknars.	<i>Tabis.</i>	Tapijt.
<i>Doris.</i>	Overblijvfels.	<i>Tapis.</i>	Hout.
<i>Quis.</i>	Gladde schuinte.	<i>Bois.</i>	Wilde Geit.
<i>Holis.</i>	Gehakt.	<i>Chamois.</i>	Maand.
<i>Lis.</i>	Lelij.	<i>Mois.</i>	Been.
<i>Past.</i>	Land.	<i>Os.</i>	Gesprék.
<i>Past.</i>	Wei-land.	<i>Propos.</i>	Ruff.
<i>Rubis.</i>	Kluisenaar.	<i>Repos.</i>	Sap.
<i>Carolus.</i>	Carolus.	<i>Fus.</i>	Verjuis.
<i>Paradis.</i>	Paradijs.	<i>Verjus.</i>	Plat-neus.
<i>Rufus.</i>	Weigering.	<i>Camus.</i>	

Spreek alle deese woorden uit als óf ze zonder *s* waa-

... waaren gefchreeven *Couvelé, Mateld, Brebt,*
Propé, verjé, &c. --

V. Zijnder nu ook woorden in welke mén de s moe
 uit-fpreeken?

A. Ja: én die zijn de volgende.

A.	A.	Bestialement.	Beestagtiglij.
<i>Acoster.</i>	Op zij nade-	<i>Bestiole.</i>	Efeltje,
<i>Acostable.</i>	Vriendelijk.	<i>Bospore.</i>	Dom-wig.
<i>Annaliste.</i>	Hiftorie		Zee-éngte
	Schrijver.	C.	
<i>Apostafie.</i>	Af-val.	<i>Chrifal.</i>	Krifal.
<i>Apostafier.</i>	Af-vallen.	<i>Chrifl.</i>	Kriflus.
<i>Apostát.</i>	Af-vallige.	<i>Chriftianis-</i>	Kriflendom
<i>Apostille.</i>	Bij-Schrift.	<i>me.</i>	
<i>Apostoldt.</i>	Apóftel-amp	<i>Clauftral.</i>	Kloofteréngt.
<i>Apostotique.</i>	Apóftólifch.	<i>Correspon-</i>	Overéén-
<i>Apostiller.</i>	Aanmérking	<i>dance.</i>	komft.
	maaken.	<i>Correspon-</i>	Saamen-han-
		<i>dance.</i>	del, cor-
			respon-
			déntie.
B.	B.	<i>Cosmogra-</i>	Waereld-
<i>Baptiflere.</i>	Doop-Boek.	<i>phe.</i>	kénner.
<i>Baptifmal.</i>	Doop-goed.	<i>Coftier.</i>	Scheev-ge-
<i>Bafille.</i>	Gevangen-		fchooten.
	huijs.	<i>Coftières.</i>	Rabatten.
<i>Bafion.</i>	Ból-wérk	<i>Correspondre.</i>	Beántrwoon-
<i>Bafionnade.</i>	Stók-flag.		den.
<i>Bafionner.</i>	Mét een	<i>Crouville.</i>	Kórsje brood
	Stók flaan	<i>Crouviller.</i>	Peufelen.
<i>Bestiaux.</i>	Runderen.	<i>Crouvillieux.</i>	Snaakerig.
<i>Bestial.</i>	Beeftagtig.	<i>Cuifire.</i>	Géks-kap,
<i>Bestialité.</i>	Beeftagtig-		Zóts-kap.
	heid.		

D.	D.	F.	F.
<i>Dáste.</i>	Déift, god-	<i>Feflin.</i>	Gaft-maal.
	dift.	<i>Fantafque.</i>	Eigen-zinnig.
<i>Demonftra-</i>	Aan-toonen-	<i>Fantafique.</i>	Wrével-moe-
<i>tif.</i>	de.		dig.
<i>Demonftra-</i>	Aan-tooning.	<i>Fastueux.</i>	Op-geblaafen
<i>tion.</i>		<i>Fefliner.</i>	Onthaalen.
<i>Demafquer.</i>	Ont-mas-	<i>Feflon.</i>	Bloem-krans.
	keren.	<i>Fifcal.</i>	Fifkaal.
<i>Defaccorder.</i>	Ont-ftellen.	<i>Fiflule.</i>	Etter-wond.
<i>Defagrée.</i>	Mis-haagen.	<i>Frifquette.</i>	Drukkers-
<i>Defaprendre.</i>	Af-leeren.		raam-
<i>Defarmer.</i>	Ont-wape-	<i>Funefte.</i>	Rampipoe-
	nen.		dig.
<i>Description.</i>	Befchrijving.	<i>Funeftement.</i>	Rampipoe-
<i>Inffruccion.</i>	Verwoefing.		diglijk.
<i>Defacanta-</i>	Nadeelig.	<i>Fufziger.</i>	Geeftefen.
<i>goux.</i>			
<i>Defaveu.</i>	Ontkénning.	G.	G.
		<i>Gascon.</i>	Gaskonjer.
		<i>Gasconnade.</i>	Snórkerije.
<i>Embufcade.</i>	Hinder-laage.	<i>Gafpiller.</i>	Verkwiften.
<i>Efpifolaire.</i>	Zénd-brievs-	<i>Gafline.</i>	Bérg-ftóf.
	gewijs.	<i>Gefte.</i>	Gebaarde.
<i>Efpapales.</i>	Kwinten,	<i>Gefliculer.</i>	Weemelen.
	parten.	<i>Geflicula-</i>	Wind-bree-
<i>Effion.</i>	Verfpieder.	<i>tion.</i>	kerije
<i>Effionner.</i>	Verfpieden.	<i>Geftes.</i>	Bedrijven,
<i>Efpalader.</i>	Beklimmen.		daaden.
<i>Efpalatre.</i>	Smaldeel,	<i>Geflion.</i>	Bewind.
	Esquader.		
<i>Efpadron.</i>	Esquadron.	H.	H.
<i>Efpavage.</i>	Slavernije.	<i>Hofpitalier.</i>	Hérbérg-
<i>Efporte.</i>	Geleiding.		faam
<i>Efpuille.</i>	Schilfer.		
<i>Efpuff.</i>	Sloep, boot.		

		M	M.
<i>Hospitalité.</i>	Hérbérg- faamheid.		
<i>Hospice.</i>	Klooster.	<i>Manifeste.</i>	Openbaar.
<i>Hospodar.</i>	Hóspodaar.	<i>Magistrat.</i>	Regceering.
<i>Hostie.</i>	Offer-dier.	<i>Majesté.</i>	Majesteit.
<i>Hostie.</i>	Hóstie, ouwel.	<i>Majestueux.</i>	Glansrijk.
<i>Hostilement.</i>	Vijandelijk.	<i>Manifester.</i>	Openbaaren
<i>Hostilité.</i>	Vijandelijk- heid.	<i>Mascarade.</i>	Vermom- ming.
<i>Holocauste.</i>	Brand-óffer.	<i>Masculin.</i>	Mannelijk.
		<i>Ministre.</i>	Gefant.
		<i>Ministre.</i>	Predikant.
I.	I.	<i>Mousquetai- re.</i>	Muskóttier.
<i>Intestine.</i>	Inwéndig.	<i>Musculeux.</i>	Spierágtig.
<i>Investir.</i>	Berénnen.	<i>Mystere.</i>	Verbórgen- heid.
<i>Incontestable.</i>	Onbetwiste- lijk	<i>Mythologiste.</i>	Uitlégger dér verb- genhéden
<i>Incurfions.</i>	Strooperijen.		
<i>Indestituable.</i>	Onaf-zette- lijk.	N.	N
<i>Indigestion.</i>	On-verteerd- heid.	<i>Naturaliste.</i>	Natuur-kén- ner.
<i>Inscription.</i>	Op-schivt.	<i>Nepotisme.</i>	Neevfchap.
<i>Isthme.</i>	Land-éngte.	<i>Nord-Efter.</i>	Noord-óóf- vaaren.
L.	L.	<i>Nord-Ouëf- ter.</i>	Noord-wéf- vaaren.
<i>Légiflateur.</i>	Wét-geever.	<i>Nouvellifte.</i>	Tijding-br- ger.
<i>Légitte.</i>	Wét-geleer- de.	O.	O.
<i>Lentisque.</i>	Mastik-boom.	<i>Obelisque.</i>	Gedèak-py- laar.
<i>Lestement.</i>	Pragtiglijk.	<i>Obscur.</i>	Donker.
<i>Léster.</i>	Ballasten.		
<i>Liste.</i>	Naam-ról.		
<i>Lustré.</i>	Glans, luister.		
<i>Lustrer.</i>	Glanffen.		

<i>Obscur.</i>	Stomp, bot.	<i>Questionnar.</i>	Onder-vraa- gen.
<i>Qualité.</i>	Oog-meester.	<i>Questeur.</i>	Pénning- Meester.
<i>Obscur.</i>	Verduifteen.	<i>Questionnai- re.</i>	Onder-beul.
<i>Obscure.</i>	Klein opstèl.	<i>Questionneur</i>	Onder-vraa- ger.
<i>Orgenifles.</i>	Dans-Toneel		
	Kétters, Ori- geniffen.	R.	R.
<i>Organisation.</i>	Pogcherije.	<i>Rescription.</i>	Schriiftelijk bevel.
<i>Organs.</i>	Ooster-gót- ten.	<i>Responsable.</i>	Verántwoor- delijk.
<i>Organs.</i>	Oosterlingen.	<i>Resplendir.</i>	Flonkeren.
P.	P.	<i>Resplendis- fant.</i>	Blinkende.
<i>Parricide.</i>	Heidendom.	<i>Restreindae.</i>	Verkórten.
<i>Pédant.</i>	Harder, lee- raar.	<i>Restriction.</i>	Verkórting.
<i>Pédant.</i>	Harderlijk.	<i>Risdale.</i>	Rijks-daal- der.
<i>Pédant.</i>	Jonge-Har- der.	<i>Risque.</i>	Gevaar.
<i>Pascal (A- neau).</i>	Paafsch-lam.	<i>Rustique.</i>	Boersch.
<i>Peste.</i>	Gaauw.	<i>Rusticité.</i>	Boeifchheid.
<i>Pédement.</i>	Gezwindig.	<i>Rustique- ment.</i>	Plompágtig.
<i>Pedestre.</i>	Priesters- huis.	<i>Rustre.</i>	Zèer on-be- fchaamd.
<i>Pediberal.</i>	Priesterlijk.	<i>Rustaud.</i>	Plomp.
<i>Pedibyte- re.</i>	Prébiteraa- nen.	S.	S.
<i>Pédire.</i>	Voorschrijven	<i>Sarcasme.</i>	Schimp- spraak.
<i>Pédire.</i>	Piafter.	<i>Satisfaction.</i>	Voldoening.
<i>Pédire.</i>	Nakomeling- fchap.	<i>Satisfaire.</i>	Voldoen.
<i>Pédire.</i>	Pausdom.	<i>Scavantas.</i>	Geleerde gék
Q.	Q.		Scbis.
<i>Question.</i>	Vraag-fluk.		

<i>Schisme.</i>	Scheuring.	<i>Telescope.</i>	Speculeer- glas.
<i>Scholastique.</i>	Schoolaftick.	<i>Testament.</i>	Uiterfte w. Testamént- maaker.
<i>Semestre.</i>	Halv-jaarg.	<i>Testateur.</i>	Verkleeden. Verkleeding.
<i>Sequeftre.</i>	Krakeel- goed-be- waarder.	<i>Traveftir.</i>	
<i>Siniftre.</i>	Akelig.	<i>Travefti- ment.</i>	
<i>Solecifme.</i>	Taal-fout, wan-fpraak.	U	U
<i>Sophifte.</i>	Bedróg ré- denaar.	<i>Univerfalité.</i>	Algemeen- heid.
<i>Sophifme.</i>	Verftrik-ré- den.	<i>Uftencile.</i>	Gereedschap.
<i>Sophiftique.</i>	Bedriegelijk.	V	V
<i>Sophiftiquer,</i>	Vervalſchen, knoeiën.	<i>Vaſte.</i>	Uit-geftrek. Kamifool.
<i>Suspendre.</i>	Op-fchórten.	<i>Vefte.</i>	Voor-huis.
<i>Sufceptible.</i>	Bevarbaar.	<i>Veftibule.</i>	Voet-ftapper.
<i>Sufjenter.</i>	Voeden.	<i>Veftiges.</i>	Kleevágtig.
<i>Sufpect.</i>	Verdagt.	<i>Viſqueux.</i>	Kleevágtig- heid.
T.	T.	<i>Viſcofité.</i>	
<i>Talifman.</i>	Tover-cijf- fer.	Z.	Z.
<i>Talifmani- que.</i>	Heimelijk- wérkend.	<i>Zeft.</i>	Scheid-vlies.
<i>Tarabuftre.</i>	Kwellén.		

T.

V. Hoe klinkt de *t* in 't Fransch?

A. De *t* heeft den klank van *c* in de volgende woorden.

<i>Action.</i>	Daad.	<i>Aristocratic.</i>	rédén.
<i>Ambition.</i>	Eer-zugt.		Adel-reege- ring.
<i>Argutie.</i>	Fijn-fchijn-		

Biv

<i>Béotiën.</i>	<i>Portion.</i>	Deel, ge- deelte.
<i>Carantie.</i>	Hand-ftreep- kunde.	<i>Patient.</i>
<i>Dalmatie.</i>	Dalmatiën.	<i>Péripétie.</i>
<i>Galatie.</i>	In-ftelling, op-réging.	<i>Primatie.</i>
<i>Galaten.</i>	Galaten.	
<i>Mèding.</i>	Mèding.	<i>Prophetie.</i>
<i>Partijdig.</i>	Partijdig.	Voorzègging.

Spreek deefe woorden uit als waaren de laaftte Syllabes, *cié* én *cial* *Action.* *Ambicion.* *Argucie.* *Parcial.* &c.

- 1. Behoud de *t* ook haar eigen klank?
- 2. In: in *Partie*, (Deel) *Sortie*, (Uit-gang) *Pitié*, (Mèdedoogen) *Amitté*, (Vriendſchap) *Châtier*, (Kamifool) *Porter*, (Draagen) --- én in de tijd-voegingen van die Wèrk-woorden *Nous chatons* (Wij Kamifoolen) *Nous portons*, (Wij draagen) *Vous portez*, (Gij-lieden draagt) *Ils portent*, (Zij draagen) enz.
- 3. In: de *t* gelijk andere letteren wél eens ſtom?
- 4. In: zij is ſtom in de volgende woorden, *Haut*, (Hoog) *Prevôt*, (Provooft) *Impôt*, (Impôft) *Gout*, (Smaak), maar wánnere een woord daarop volgt, dat met een Vocaal begint, wórdze ſterk uit-geſproken, én aan dat volgende woord gebonden. -- Gelijk dit blijkt uit *Un haut Edifice*, (Een hoog Gebouw) *Un Gout admirable*, (Een aangenaame of heilijke Smaak). Spreek-uit *un hau-tédifice*, *un haut admirable*.
- 5. Wórd de *t* ook in de derde perſoonen des meêr-wards dér Wèrk-woorden, gelijk in *ils aiment*, (Zij Beminnen) *Ils Mangent*, (Zij ecten) uit-geſproken?
- 6. In: in die alle zijn de *n*, én de *t* beide ſtom, zoo ſpreekt mén uit, *ils, aime, ils mange, ils par-* *ils boive, ils mange, &c.* --- op de zèlfde-ſte is de *t* ſtom in de volgende ſpreek-wiſſen.

Des.

<i>Des Etats.</i>	Staaten.
<i>Des Fagots.</i>	Takke-Bossen.
<i>Un Lit de Plume.</i>	Een Bed van Veeren.
<i>Il fait beau tems.</i>	Hèt is mooi Weer.
<i>Il est Savant & bonnête.</i>	Hij is Verftandig én Eerlijk.
<i>Il est prompt & violent.</i>	Hij is driftig én op-loopend.
Spreek-uit <i>des Etats</i> , <i>des Fagots</i> , <i>un Lit de Plume</i> , <i>i-fai-beau tems</i> , <i>il est Savant & bonnête</i> , <i>il est pron & violen.</i>	

Ook is de *t* ftom in *Cen-un*, (Honderd-een) *Cen-Oce*, (Honderd-élv) *un cen-ou deux*, (Een honderd óf twé).

V. Wórd de *t* dan nooit in *Cent*, (Honderd) uitgesproken?

A. Ja tóch: voor een zélfstandigen én toevoeglijke-naam, die mèt een' Vocaal óf ftomme *b* begint, als in *Cent-écus*, (Hónderd Kroonen) *Cent-hommes*, (Honderd Mannen), Spreek-uit *Cen-técus*, *Cent-hommes*.

V. Geev-mij nóg eenige spreek-wijzen op, in wéldé sluit *t* (*le t final*) ftom is?

A: De *t*, die agter *n* óf *r* komt, is op 't einde d' woorden ftom, in de vólgende spreek-wijzen.

<i>Un vent horrible.</i>	Een schrikkelijke Wind.
<i>Un Enfant enjoué.</i>	Een vrolijk óf leevend Kind.
<i>Un depart affligeant.</i>	Een droevig Vertrék.
<i>Un Fort imprenable.</i>	Een' on-winbaare Stérk.
<i>Un arrêt irrévocable.</i>	Een on-hérrocpelijk beft.
<i>Une foret épaisse.</i>	Een dik óf zwaar bosch.
Spreek-uit <i>un ven-horrible</i> , <i>un enfan-enjoué</i> , <i>un depár-affligeant</i> , <i>un fôr-imprenable</i> , <i>un arrè irrévocable</i> , <i>une forè-épaisse</i> .	

A. Geev-mij nu ook nóg op, eenige spreek-wijzen

in wélke de *t* op 't einde dér woorden, uitgesproken wórd?
A. De *t* wórd op 't einde dér woorden uitgesproken in de vólgende spreek-wijzen

<i>Un haut Edifice.</i>	Een hoog Gebouw.
<i>Prez à tout.</i>	Tót alles bereid.
<i>Il faut aller.</i>	Mén moet gaan.
<i>Si il plait à Dieu.</i>	Wén 't Gód belieft.
<i>Un savant homme.</i>	Een verftandig Man.
<i>Un prompt accident.</i>	Een on-verwagt toeval.
<i>Il est allé à Rome.</i>	Zij gaan na Romen.
<i>Il est bonnête.</i>	Zij zijn Eerlijk.
<i>Il auront envie de vous voir.</i>	Zij zullen begeeren u te zien.
<i>En allant à la Campagne.</i>	Gaande naar 't Land, naar buiten.
<i>En me promenant à cheval</i> (1).	In 't wandelen te Paerd.
<i>Est étourdi.</i>	Zéer on-bedagt.
<i>Allant, ou plus.</i>	Zoo veel, óf meér.
<i>Instantement après.</i>	Aanftonds daarna.
<i>Quoi qu'il fut un peu tard.</i>	Hoewél 't wat laat was.
<i>Quoiqu'il reçut un affront.</i>	Schoon hij een hoon óf affront ontving.
Spreek in alle deefe de <i>t</i> stérk uit; gelijk bij voorbeeld; <i>un hau-tédifice</i> , zoo ook alle de andere. -- in de Poëtijje spreek mèn de <i>t</i> altijd uit, bij voorbeeld <i>ils aiment à plaire</i> , (zij zoeken te behaagen). Spreek mèn uit <i>is aime-tà-plaire</i> .	

V.

(1) *Promener un cheval*, is ook gezègt (Een Paerd óf én toom leiden).

V.

V. Wat uit-spraak heeft de *v* in 't Fransch?

A. Zij heeft haar eige klank doorgaans in de woorden *va, ve, vi, vo, vu*. zoo als te hooren is *Valeur*, (Waardige) *Vérité*, (Waarheid) *Vie*, (Leven, wérkw:) *Volonté*, (Wil) *Vulgaire*, (Gemeen in *Vrai*, (Waar) *Avril*, (April) *Tvrogne* (Dwaart). Zij neemt in de uit-spraak de plaats dér *v* in de woorden *Neuf-beures*, (Negen Uuren) *Nans*, (Negen Jaaren) mén spreekt-uit *Neu-ven Neu-vans*, &c.

X.

V. Hoe klinkt de *x* in 't Eranfch?

A. Dan eens als een' *s* dan eens als een' *z*: bij voorbeeld *Xerxes*, *Xenophon* spreekt mén uit *Six* *Zenophon* &c. Zij klinkt ook als *z* in *Sixième*, (Zede) *Sixaine*, (Vaers van zes Régels) *Dixième* (Tiende) *Dixaine*, (Vaers van tien Régels) *Huit*, (Agt-tien). Spreek-uit *Sizième*, *Sizaine*, &c.

V. Heeft ze geen andere klank?

A. Ja: zij klinkt als *cs.* of *ks* in de volgende woorden. *Excuser*, (Verschoonen) *Exclamation*, (C-roep) *Experience*, (Ondervinding) *Exquis*, (Gezógt) *Exprimer*, (Uit-drukken) enz. -- Spreek-uit *Eksuser*, *Eksklamation*, *Eksperience*.

V. Watvoor klank heeft de *x* al meêr?

A. Zij klinkt als *g* in de volgende woorden. *Exempt* (Voorbeeld) *Exhorter*, (Vermaanen) *Exil*, (Balingfchap) *Exiler*, (Verbannen) *Exemption*, (Vrijding) *Exorde*, (Voor-réden) *Exercice*, (Oefning) *Existence*, (Bestaanlijkheid) *Exécration*, (Vofcielijk) enz. Spreek-uit *Egzaucer*, *Egzemple*, *Exorter*, &c.

V. Hoe klinkt de *x* in de woorden *Mixion*, (Mèngfel) *Flexion*, (Buiging) *Flexible*, (Buigzaam) *Maxime*, (Grond-régl) enz.

A. Daarin klinkt ze als *cs*; want mén spreekt-uit *mixion*, *flection*, *flexion*, *maxime*.

V. Hoe klinkt de *x* op 't einde dér woorden?

A. 1. Op 't einde dér woorden klinktze als *cs* of *ks*, bij voorbeeld *Ajax*, (Ajax, een naam) *Perplex*, (Verbaast) *Préfix*, (Bepaald) spreek-uit *Ajaks*, *Perpleks*, *Préfixs*, &c.

2. Klinktze als *s* op 't einde dér woorden *Aux*, (Van) *Maux*, (Kwaalen) *Chevaux*, (Paerden) *Travaux*, (Arbeid).

3. Is ze stom op 't einde dér woorden *Cbaux*, (Kalk) *Cbaux*, (Kool) *Gueux*, (Bédelaar) *Portefaix*, (Arbeider) *Poux*, (Luiften) *Teux*, (Hoest) *Crucifix*, (Kruis-verbeelding) enz.

V. Zinder ook woorden in welke de *x* als twee *s* word uit-gesproken?

A. Ja: in de volgende, *Soixante*, (Zèftig) *Lexive*, (Loog-water) *Bruxelles*, (Bruffel). Spreek-uit *Sixante*, *Leffive*, *Bruffelle*, &c.

V. Wat blijft nu nóg van de *x* te zèggen over?

A. Datze in de volgende Spreek-wijzen als een *z* word uit-gesproken, en aan 't-tweede woord gebonden; bij voorbeeld in *Dix-écus*, (Tien Kroonen) *Des beaux Enfans*, (Schoone Kinderen) *Des Maux Horribles*, (Schrikkelijke Kwaalen). Spreek-uit *di-zécus*, *des beau-sensfans*, *des mau-zorribles*, &c.

Z.

V. Wat klank heeft eindelijk de *z*?

A. De *z* diend voorál om de *e* die voor haar komt, Mannelijk te maaken, nógkans moet ze niet agter een' opene of Mannelijke *e* gezét worden, zoo als in *Excès*, (Over-maat) *Abcès*, (Zweer) *Procrès*, (Pleit-

64 VAN DE CONSONANTEN.

- (Pleit-zaak): mén sluit die woorden mèt s als *Exéc.*, *Abcès*, *Procès*, &c. (a).
- V. Is 't goed dat mén de z schrijve in 't meêrvouwdér woorden, als *Bontéz*, (Goedhéden) *Charitéz* (lievde-liften)?
- A. Daar is 'er veele die deese Spélling begunstigerégter vind' ik 't béter om 't meêrvouwd van *Bonté* én *Charité*, mèt een s te maaken, én te schrijven *Bontés*, *Charités*.
- V. Watvoor woorden mag mén dan mèt de z eindigen?
- A. Mén mag én moct mèt z eindigen, alle de twé persoonen dés meêrvouwds dér wêrk-woorden; gelyk *Vous Aimez*, (Gij-lieden bemind) *Vous Aimer* (Gij-lieden zult beminnen) *Vous Parlez*, (Gij-lied spreekt) *Vous Parleriez*, (Gij-lieden zult spreeken). Mén schrijft de z ook in de getallige woorden; Om (Elv) *Douze*, (Twaalv) *Treize*, (Dêr-tien) *Quatorze*, (Veer-tien) *Quinze*, (Vijv-tien) *Seize*, (Zeven-tien) -- in *Zénon*, *Zephyr*, (Gód dér Zomer-dagen) *Zèle*, (Yver, Iever), enz.

VAN DE DIPHTONGEN.

- V. Wat is een' Diphthong?
- A. Een' Diphthong is een' verzameling van twé, d'êf vier Vocaalen die in ééne Syllabe voor-komen én daarin haar klank geeven.
- V. Hoe veelclijje Diphthongen onderscheid gij?

(a) Deese Spélling wórd van veele in de Néderduitsche Taale gebruikt, schrijvende *buis*, *huis*, *muis*, *wijs*; in plaats van *buiz*, *huiz*, *muiz*, *wijs*. edo ik keur' dezélve af.

VAN DE DIPHTONGEN. 65

1. Driêrljje te weeten
Zelke die maar twé
Andere die drie, én
De Dêrde die vier Vocaalen in-sluiten.
2. Geev eens op; die Diphthongen, waarin twé Vocaalen gevonden wórdén?
3. Die Diphthongen zijn de vólgende. *Aa*, *ae*, *ai*, *au*, *ea*, *ei*, *eo*, *eu*, *ia*, *ie*, *io*, *oe*, *oi*, *ou*, *ue*, *ui*, *uo*.
4. Hoe klinken alle deese Diphthongen agtervólgens?
5. *Aa* komt voor in de woorden *Baaillement*, (Geeuw) *Bailler*, (Geeuwen) *Bailleur*, (Geeuwer) *Baillieuse*, (Geeuwster) *Baillon*, (Mond-stopper) enz.
6. *ai* klinkt als *ai* in deese woorden *Aérien*. (Lugt-lustig) *Aéré*. (Lugtig) *Une Maison Aérée* (Een lugtig Huis) enz.
7. *ay* of *ay* klinkt als een' opene *e* in deese woorden, *Aigle*, (Vleugel) *Aigle*, (Arend) *Frais*, (Vêrsch) *Je suis*, (Ik behaag). Spreek-uit *èle*, *égle*, *frès*, *je plès*, enz. in 't uit-spreeken van *Travail*, (Arbeid) *Ailleurs*, (Elders) *Travaller*, (Arbeiden) enz. mèt mén de *i* uit én zègt *traval*, *ailleurs*, *travaller*.
8. *ae* die beiden klinken als *o* in *Taon*, (Paarde-vlieg). Spreek-uit *Ton*. Wéderóm klinken ze als *a* in *Paon*, (Paauw) Spreek-uit *Pan*.
9. *au* wórd gevonden in *Auteur*, (Schrijver) *Autant*, (Zo veel) mén spreckt-uit *ôtant*, *ôteur*.
10. *ea* vind mén in *Tu avances*, (Gij vóorderde) *Tu avances*, (Gij at). Spreckt zagt uit, als *tu avansa*, *tu avansa*, dienende de *e* tusschen *g* én *a*, om van *ja* te maaken, én dus om dén klank te verzagten. -- in *Feal*, (Getrouw) klinkt *ea* ieder bijsonder.
11. Klinkt éven als *ai* in deese wóorden, *Plein*, (Vol) *Peindre*, (Schilderen) *Pleine*, (Volle). -- Spreek-uit *plain*, *paintre*, *plaine* enz.
12. *ie* vind mén in *Nous avanceons*, (Wij vóorderen)

Nous mangeons, (Wij eeten) *Nous changeons*, (Wij veranderen) de *e* tusschen *g* en *o* diend wederom ter verzagting van den klank; want men spreekt uit *nous avançons*, *nous mansjons*, *nous chansjons*, enz.

9. *Eu*. Deese Diphthong vind men in de woorden *Feu*, (Vuur) *Feu*, (Spél) *Bleu*, (Blaauw) --- waar neer deese Diphthong van *f* óf *r* gevolgt wórd, heeftze een zeer helderen klank; gelijk men hooren kan uit *Veuf*, (Wédúwnaar) *Neuf*, (Neger) *Peur*, (Vrees) *Bonheur*, (Geluk) enz.

10. *Ia*. Klinkt te gelijk in deese woorden, *Diabli*, (Duivel) *Diantre*, (Drommel) *Fiacre*, (Huurkoets.)

11. *Ié*. óf *ié* klinkt als een' opene *é* vóór *f* én *l*, voorbeeld in *Fiel*, (Gal) *Miel*, (Honig). -- Elderklinktze als een Mannelijke *é*, in *pitié*, (Medeliden) *Amitié*, (Vriendschap) *Métier*, (Aimbag) enz.

12. *io* wórd gevonden in *Nous avions*, (Wij hadden) *Nous aurions*, (Wij zouden hebben) makende in die woorden maar eene Syllabe; maar klinken ieder bijzonder, in *Acti-on*, (Daad) *Violence*, (Geweld) *Passion*, (Gemocds-beweeging) enz.

13. *oi* vind men in de volgende woorden, *Roi*, (Koning) *Loi*, (Wét.) *Moi*, (Ik óf mij) *bois*, (Hout) --- de *i* wórd dubbeld uit-gesprooken in *Foix*, (Vrolijk) *Voiant*, (Ziende) spreek-uit *Foixant*, (Voi-iant), &c. *Noier*, (Verdrinken) *Nettoier*, (schoonmaaken). Spreekt men uit *Neier*, *Nettoier*, &c. *Oi* klinkt als *ai* óf *é*, in den on-volmaakten tijd der Wérk-woorden. *Je chanterois* (Ik zou zingen) *mangerois*, (Ik zou eeten). Zegt *Je chanteré*, *mangeré*, &c. --- In de naamen van gellagten van volkeren, klinkt *oi* als *wa*. --- in *Gaulois*, (Galer) *Cartaginois*, (Kartaginénzer) *Suédois*, (Zweed) *Chinois*, (Chinees). Spreek-uit *Gaulwa*, *Suédois*, &c. --- In andere klinkt ze wederom zager,

lijk in *Anglois*, (Engels-man) *Hollandois*, (Hóllander) *L'Orléannois*, (Hét Orleannésche). Spreek-uit *Anglé*, *Hollandé*, &c. ---

Oi klinkt eindelijk nóg als een' opene *é* in *Roide*, (Stijv) *Roidir*, (Stijv-wórdén) *Roideur*, (Stijvigheid). Spreek-uit *Rède*, *Rèdir*, *Rèdeur*, &c. men schrijft én spreekt ook uit *Créance*, (Geloov) in stede van *Croyance*.

14. *Ou*. Deese Diphthong wórd gevonden in *Oeconomie*, (Sparzaamheid) in *Oeconome*, (Sparzaam) én in *Oeconomique*, (Zuinig-houshoudend). Spreek-uit *économie*, *économie*, *économique*, &c.

15. *Ou* vind men in *Gout*, (Smaak) *Tout*, (Alles) *Moudre*, (Maalen) *Coudre*, (Naaien) *Refoudre*, (Besluiten) enz.

16. *Uu* vind men in *Nuage*, (Wolk) *Muable*, (Beweggbaar). Zij wórdén in die woorden ieder bijzonder uit-gesprooken *Nu-a-ge*, *Mu-a-ble* &c. maar beide te gelijk in *Quatre*, (Vier) *Quarré*, (Vierkant) *Quasi*, (Schier, Bijna.) enz.

17. *Uc* wórdén ieder bijzonder uit-gesprooken in *La Muë*, (Hét ruién dér Vogelen) én in *Nuë*, (Wolk) *Je puë*, (Ik stink) enz. maar beide te gelijk in *Langue*, (Tong, Taal) *Figure*, (Vijg) *Guërir* (Geneeuen) enz.

18. *Ui*. Deese Diphthong vind men in *Lui*, (Hij) *Nuit*, (Nagt) *Nuire*, (Schaaden) *Je Fuis*, (Ik Vlugt) én in *Buisson*, (Braam-bosch) enz. --- *ui* klinkt als een' enkele *i* in *Vuide*, (Lédig). Spreek-uit *Fuide*; zoo ook *Guide*, (Leids-man). Zegt *Guide*. --- In de volgende woorden zou men haalt zèggen, datze ieder bijzonder klonken, als in *Aiguifer*, (Najpen) *Aiguille*, (Naald) évenwél maaken ze niet maar een' Syllabe.

19. *Uo*. Wórdén ieder bijzonder uit-gesprooken in *Tuorbe*, (Luit). Zegt *Tu-orbe*, maar beide gelijk in *Quente*, (Aandeel) *Quotidien*, (Dagelijks) enz.

Welke zijn nu de Diphthongen van drie Vocaalen?

A. De volgende *aia*, *aie*, *aou*, *eai*, *eau*, *éoi*, *éui*, *ieu*, *oou*, *oie*, *oua*, *oue*, *oui*, *uai*, *uei*, *uoi*, *ui*, *ueu*, *uio*.

V. Hoe klinken deese Diphtongen agtervólgens?

A. 1. *Aia*. deese drie Vocaalen vindenwe in de Deel-woorden *Païant*, (Betaalend) *Aiant*, (Hébbende) in *Païable*, (Te Betaalen, óf ook betaalbaar) én in *Baïard*, (Beijerd).

2. *Aie*. Deese drie Vocaalen zijn te vinden in *Mainne*, mén spreekt-uit *Maine*; in *Baie*, (Baai) enz.

3. *Aou*: Klinkt als *ou* in *Aout*, (Augustus) in *Saouler*, (Dronken-zuipen) *Saoul*, (Bekomft.) Spreek uit *out*; *souler*, *soul*, enz.

4. *Eai*. Vind mén in de eerste persoonen van de vóorledé tijden dér Wérk-woorden, *Je Fugei*. (Ik oordeelde) *Je vangeai*, (Ik wreekte) enz. *Geai*, (Meér-kólv). Spreek-uit *je jugé*, *je vange*, *Gé*, enz.

5. *Eau*. Vindenwe in *Peau*, (Vél) *De l'eau*, (Water) *Un chapeau*, (Een hoed) enz. Spreek-uit *je de l'eau*, *un chapeau*.

6. *Eoi*: Deese drie Vocaalen vindenwe in *Je avancéi*. (Ik vóorderde) in *Asséoir*, (Zitten) *Cheoir*, (Valle) *Seoir*, (Zitten) enz. Spreek-uit *asséoir*, *choir*, *seoir*.

7. *Eui*. Is te vinden in *Feuille*, (Blad) *Deuil*, (Rouw) *Seuil*, (Drémpel) *Fauteuil* (Arm-stoel) *Chevreuil* (Rhee-bok) *Que je veuille*. (Dat ik will').

8. *Ieu*. Deese Diphtong is te vinden in *Dieu*, (Gó) *Monsieur*, (Mijn Heer) *Lieu*, (Plaats) *Pernicieux* (Schaadelijk) *Odieux* (Haatelijk). Deese woorden zijn moeiëlijk genoeg om uit te spreken, dóg wannamén 'er geen' twé Syllabes van maakt, én évenwe een weinig op de *i* drukkende, tén naasten bij *di-eu*, uit-spreekt; zal mén goed uit-spreken.

9. *Oeu*. vindenwe in *Boeuf*, (Os) *Oéuf*, (Eij) *Moeurs* (Wérk-wijse) *Moeurs*, (Zéden) enz. wórdende

deese woorden hêlder uit-gesprooken; maar in *Nœud*, (Knoop) *Voëu*, (Gelóvte) klinkt die Diphtong veel zagter.

10. *Oie*. Deese Diphtong is te vinden in de woorden *Jéie*, (Vreugd) *Proie*, (Prooi) *Foie*, (Léver) *Monnaie*, (Munt).

11. *Oua*. Wórd alleen gevonden in *Couard*, (Bloë, Klein-hartig) *Douane*. (Tól, Land-récht) *Rouage*, (Rad-wérk) *Pouacre*, (Mórsfig). enz.

12. *Oze* wórdén geschreeven in *Fouët*, (Zwceep) *Muëlle*, (Mérg). Wèlk laatste mén ook schrijft *Muëlle*, én *Moïlle*, enz.

13. *Oui*. Vind mén in 't bevèstiging bij-wóord *Oui*, (Ja) in *Douillet*, (Glad én Zagt) in *Bouiller* (Kookten) in *Grenouille*, (Kik-vórsch) *Mouiller*, (Nat-maaken) *Depouiller*, (Berooven) *Fouiller*, (op-graaven) enz.

14. *Qui*. Vindenwe in *Suaire*, (Zwéet-dock) *Quai*, (Kaai) *Quaiche*, (Kits, Scheepje) enz.

15. *Ui*. Is te vinden in *Recueil*, (Verzaameling) *Écuil*, (Klip) *Cerceuil*, (Dood-kist) *Orgueil*, (Hoog-moed) enz.

16. *Qui*. Vind mén in *Quoi?* (Wat?) *Quoique*, (Hoe-wél) enz.

17. *Uie*. in *Banquier*, (Bankier) *Piquier*, (Piekénier) *Echiquiers*, (Schaak-bórd) *Figurier*, (Vijgen-boom) *Langquier*, (Varkens-tong).

18. *Ueu*. In *Moqueur*, (Spóttér) *Vainqueur*, (Overwannaar) *Langueur*, (Kwijning) enz.

19. *Uio*. In *Guiorant*, (Piepend).

Welk zijn nu eindellijk de Diphtongen van Vier Vocaalen?

A. De vólgende *eoie*, *uoie*, *oieu*, *ueue*, *ueie*, *uoai*.

V. Hoe klinken die agter-vólgens?

A. 1. *Eoie*. Vindenwe in de derde persoonen des meêrvouds dér Wérk-woorden in *ger*, als in *Fuger*, (Oordeelen) *Ils*, *Fugeoient*, (Zij oordeelden) *Ils Mangeoient*, (Zij Aten) *Ils Changeoient*, (Zij

- veränderden). Spreek-uit *Is jugé*, *Is mangé*, *Is changé*, én niet *Is jugé-ent*.
2. *Voie*. Komen voor in de derde perfoonen des meervouws der Wérk-woorden in *guer* én in *quer* uitgaande. -- *Is Alleguoient*, (Zij bragten bij) *Is Distinguoient*, (Zij onderscheidten) *Is Choquoient*, (Zij belédigden) *Is Attaquoient*, (Zij Aanvielen) enz.
3. *Oieu*. Vindenwe in *Foieux*, (Vrolijk) *Foieusement*, (Vrolijk). Wórdende daarin als twé Syllabes uitgesproken *Foi-ieux*.
4. *Ueue*. Vind' ik in *Queue*, (Staert).
5. *Ueie*. In *Langueier un Cochon*, (Een Varken beschouwen óf 't górtig zij óf niet).
6. *Ouai*. In *Touaille*, (Ról-doek).

VAN DE UIT-LAATING EN VAN DE IN-VOEGING.

1. van de Uit-laating (*Elision*).

V. Wat is de Uit-laating?

A. De uit-laating is dit; naamelijk dat mén een' Vocaal voor een' andere Vocaal óf voor een' stomme *b* af-snijdt; én om dan die af-snijding te toonen, zét mén tusschen beide een streepken 't welk mén *Apostrophus* noemt.

V. Geef daar voorbeelden van?

A. Mén laat een' *a* uit hêt Artykel én vóór-naarwoord *la*; voorbeelden, in *Stéde* van *La Ame*, (de Ziel) *la Eglise*, (de Kêrk) *Je la Aime* (Ik bemín' haar). Zégt mén *l'Ame*, *l'Eglise*, *je l'Aime*.

V. Is dat zonder uit-zondering?

A. Neen: voor *Onze* (Elv) behoud mén hêt Artykel *la*; voorbeelden *la Onzième*, (de Elvde) *De onze enfans il est mort dix*, (Van elv Kinderen zijnder tien gestorven) *Il n'en est reste que onze* (daar is 'er maar elv van over-gebleeven) --- mén zégt ook *L'onzième* in plaats van *l'onzième*.

V. Wanneer heeft de uit-laating véder plaats?

A. Mén laat een' Vrouwelijke *e* uit de woorden *Il m'aime*, (Hij bemind mij) *Je t'entens*, (Ik versta u) *Il s'est tué parce qu'il n'avoit point d'argent*, (Hij heeft zig zélven vermoord, om dat hij geen geld had). Indien mén dit zonder uit-laating óf af-snijding schreeve, zou hêt zijn, *Il me aime*, *Je te entens*, *il se est tué parce que il ne avoit point de argent*, hêt welke zeér stootende zijn zoude. --- *Je crois qu'oui*, (Ik geloov' ja) Schrijvt mén ook in *stéde* van *Je crois que oui*, enz.

V. Wanneer al véder?

A. Hêt Vrouwelijke toevoeglijk-woord *Grande*, (Groote) verliest ook de *e* in de volgende spreekwijzen. --- *à Grand peine*, (Mèt groote moeite) *Grand' peur*, (Groote vrees) *Grand' pitié*, (Groot méde-lijden) *Pas Grand'chose*, (Niet veel) *Grand' Mère*, (Groot-Moeder).

V. Is dit wéderóm zonder uit-zondering?

A. Neen: want wanneer mén voor *Grande*, een der lid-woordjes *Très*, *Fort*, *Une*, óf *La plus*, zét, dan heeft 'er geene af-snijding plaats, maar *Grande* blijft dan *Grande*, gelijk in *Une Grande chambre*, (Een' groote Kamer) *La plus Grande pitié du Monde*, (Hêt grootste méde-lijden des waerelds).

V. Wat is 'er nóg van de uit-laating te zéppen?

A. Deese vaste régel te geeven blijft nóg overig.

1. Dat *La*, én *Le*, voor woorden die mèt een' Vocaal óf stomme *b* beginnen, de *a* én *e* altijd veranderen in een' *Apostrophus*.

2. Dat de vrouwelijke *e* voor een woord, óf voor woorden die mèt een' vocaal óf stomme *b* beginnen, smélt én verzweegen wórd.

V. Geef van dit laatste voorbeelden.

A. *Elle est Grande*, (Zij is groot.) *Un livre inutile*, (een onnoodig Boek) *Une illustre Heroïne*, (Een doorluchtige Hèldinne.) *Une arme à feu*, (Een Vuur-roer) enz. Spreek mén uit *Elle est Grande*,

VAN DE IN-VOEGING.

- Un livr' inutile, Un' illustr' heroïne, Un' arm' à fr.*
 enz.
V. Moet mén dan ook die *e* in een Apostrophus ver-
 ändern?
A. Neen: dit moet mén alleen in 't spreekén, én
 't leefén betragten.

VAN DE IN-VOEGING (L'infertion.)

- V.** Wat is de In-voeging?
A. De in-voeging is de in-lassing van een' letter in
 een woord, óf van een woord in een openlijk g.
 schrift.
V. Wanneer geschied die in-voeging?
A. Wanneer de derde pérfoon dés meêrvouws m.
 een' *a* eindigt, én mén vraagenderwijse spreekt. d.
 wórd daarin een' *t* gevoegd; bij voorbeeld *Vient-
 t-il?* (Zal hij komen?) *Parla-t-il hier à lui,* (Spr.
 hij Gisteren tót hém?) *Vat-on à l'Eglise,* (Gaat me
 naar de Kêrk?)
V. Wanneer geschied die in-voeging al meêr?
A. Wanneer hêt Wêrk-woord in de tweede Pérfoon
 dés enkelvouds van de gebiedende wijse is, d.
 voegd mén een' *s* in; bij voorbeeld *Vas-y,* (G.
 'er na toe) *Viens-y,* (komt 'er) *Parles-en.*) Sprek
 'er van) *Prens-en,* (Neem 'er van).
 Tusschen de woorden die als saamen-gebonden zijn
 zèt mén een streepken, (Saamen-bindings-teken.
 gelijk in *Arc-en-ciel,* (Régen-boog) *C'est-à-dire,* (d.
 is te zèggen) *Long-tems,* (Langen tijd) *Lui-même*
 (Hij-zélvs) *Porte manteau,* (Kap-stók) enz.

LYS.

DUBBELZINNIGE WOORDEN. 73

LYST van eenige woorden, wêlke dubbel-
 zinnig zijn in de uit-spraak; maar onder-
 scheiden wórdén, door 't Schrijven.

A.	<i>Il a soif,</i> (Hij heeft dorst) <i>Il a fait,</i> (Hij heeft gedaan).
A.	<i>Dites à Jean,</i> (Zegt tégen Jan).
Abaisse.	<i>Il s'abaisse jusqu'à la terre.</i>
Vernédert.	Hij vernédert zig tót dén grond toe.
Abesse.	<i>L'Abesse de Mont-Martre.</i>
Abdis.	De Abdis van Mont-Martre.
Air.	<i>Vous avez bon air.</i>
Zwier.	Gij hébt een goede zwier óf houding.
Air.	<i>L'Air est chaud & humide</i>
Lucht.	De lucht is warm, én vogtig.
Air.	<i>On bat le Grain sur l'Air.</i>
Dórsch- vloer.	Mén dórscht hêt koorn op dén Dórsch- vloer.
Aéré, aird.	<i>Une Maison Aérée.</i>
Luchtig.	Een luchtig Huis.
Erre.	<i>Il erre dans ses Sentimens.</i>
Dwaalt.	Hij dwaalt in zijne begrippen.
Haire.	<i>Il porte la Haire, & la cilice.</i>
Hairen-kleed.	Hij draagt hêt hairen-kleed én 't kloos- ter-hémd.
Ais.	<i>Une Maison faite d' ais.</i>
Planken.	Een planke Huis, óf een Huis van planken gemaakt.
Aise.	<i>Il étoit fort aise de vous voir.</i>
Blijde	Hij was zeêr blijde u te zien.
Aise.	<i>Il étoit assis à son aise.</i>
Gemak.	Hij zat op zijn gemak.
Aix.	<i>Il a passé par la Ville d'Aix.</i>
Aken.	Hij is door de Stad Aken gereisd!
Er.	<i>Tu es le meilleur de mes amis.</i>
Zijt.	Gij zijt de bêste mijner vrienden.
Aisement	<i>Une Maison sans aisement.</i>
Gemak.	Een Huis zonder gemak, óf Sekret.